

O B Č I N A
Grad

Informativno glasilo Občine Grad

leto XVII

številka 48

december 2016

*Merry Christmas
and a Happy New Year
1963*

Srečno 2017!

SPOŠTOVANE OBČANKE, CENJENI OBČANI!

Pride čas, pride trenutek, ko od nas zahteva umiritev in počitek. To je sedaj že storila narava. Poskušajmo še mi. Ko se leto nagiba koncu, je pravi čas za inventuro, tako pri delu, kot pri samem sebi. Delo in obveznosti so že tako naravnane, da se jih ne da enostavno ustaviti ali prekiniti. Je krog, ki se neprestano vrti. Vendar ne smemo pozabiti, da smo v tem krogu predvsem ljudje, ki vse to vrtimo in ustvarjamo. In vsak posameznik je odgovoren za svoja dejanja tako v poslovnem svetu, kot tudi doma. Ob izteku poslovnega leta lahko ugotovimo, da smo poleg vseh finančnih težavah, ki so nas letos še posebej pestile, uspeli obnoviti odsek ceste v Vidoncih in kar je za nas še posebej pomembno, smo končali z izgradnjo zadnjega daljšega kraka vodovoda v Radovcih. Leto 2016 je bilo posebno tudi v tem, saj smo pridobili občinsko zastavo in grb, ki sta bistvenega pomena za prepoznavnost občine.

Naj bo mesec december tisti čas, ki nas bo še posebej povezoval in ustvarjal priložnosti za druženja. Odzovimo se temu, namenimo trenutek miru sebi in sočloveku.

Spoštovane občanke, cenjeni občani, želim Vam lepe, mirne, zdrave in zadovoljne praznične dni in vse to naj vas spremlja vse dni v prihajajočem novem letu 2017.

vaša županja
Cvetka Ficko

DRAGE BRALKE, DRAGI BRALCI!

V času božičnih praznikov nas vedno spremljata veselje in praznično navdušenje. Razveselimo se majhnih pozornosti, obdarujemo naše najdražje, izrekamo dobre želje in se veselimo vseh uspehov, ki smo jih skozi leto dosegli. Nas delajo prijaznejše lučke, ki nas pozdravljajo po hišah in drevesih, ki smo jih postavili, da bi praznično preživeli te zimske dni? Nas navdihne božična glasba, ki je tako polna ljubezni in sreče? Je to vonj domačih božičnih piškotov, ki nas pozdravi na pragu domače hiše? Po moje vse to. Praznično vzdušje nas naredi bolj ljubeče, veselo in radodarne. Pa naj bo to vzdušje prisotno skozi vse leto, naj veselje z januarjem ne izgine z našega obraza, temveč se nadaljuje in nas spremlja skozi vso novo leto, ki prihaja.

Leto, od katerega se poslavljamo, je bilo uspešno, lepo, veselo in polno dogodkov, ki smo se jih lahko udeležili v naši občini. Svoj čas smo lahko namenili delu in službi, pa tudi druženju po vaseh, saj se je vedno nekaj dogajalo. Od nas samih pa je bilo odvisno, koliko smo te dogodke izkoristili za prijetno druženje, rekreacijo ali zabavo. Dobili smo nov grb in zastavo občine, uspešno smo izvedli promocijo Vulkanije in se tako predstavili širši javnosti. Seveda zremo že v prihodnost in si zastavljamo nove cilje, ki jih bomo z dobro voljo, pridnostjo in pogumom dosegali.

Pridnost in veliko poguma pa so pokazali naši predniki, sorodniki in znanci, ki so šli s trebuhom za kruhom. Pot jih je vodila v daljne kraje, od Amerike, Kanade do Avstralije. Tam so si ustvarili nova življenja, a srce je ostalo slovensko. Veliko jih je odšlo iz naših vasi, mi pa smo delček teh zgodb odstrli in prikazali njihovo pot in pričetek življenja v tuji deželi. Povezanost in druženje naših ljudi je tam bila toliko večja, saj so le tako ohranjali svoj materni jezik in običaje, ki so jih prinesli s seboj. In to ohranjajo še danes, čeprav se je pogled na Ameriko in življenje tam že precej spremenil, a je še vedno prisotna misel o boljšem življenju in večjih priložnostih »tam čez«.

Ni važno, kje živimo. Važno je, kako in s kom živimo, kako sprejemamo danosti, ki jih imamo in kako vemo ohraniti našo besedo, običaje in vse dobre stvari, ki nas naredijo boljše, ljubeče, radodarne ljudi, ki vedo živeti v svoji skupnosti in se veseliti vsega, kar nam življenje ponuja. In bodimo taki. Naj nam bodo naši zdomci vzor za željo po druženju z ljudmi, s katerimi živimo v isti skupnosti, delamo in preživljamo svoje proste dni.

Želim vam lepe in mirne božične praznike ter veselo praznovanje ob prihodu novega leta 2017, ki naj bo polno zdravja, ljubezni, veselja, uspehov in lepih trenutkov!

Danijela Krpič
glavna in odgovorna urednica

S TREBUHOM ZA KRUHOM PO SVETU

»Žalost mene premaguje, ker zapustil bom svoj dom. Šel bom daleč v kraje tuje, več nazaj prišel ne bom. Domovina, domovina, zbogom, zbogom zadnjikrat, bog ve k'tera bo ravnina grob dajala mi enkrat.«

(F. Korbar, S. Jenko; Domovina)

Izseljenstvo ni pojav sodobnega časa, saj se ljudje iz raznoraznih razlogov selijo že od prazgodovine dalje. »Zapuščanje domovine zaradi stalnih ali začasnih razlogov« je posledično pripeljalo do tega, da dandanes skorajda ne obstaja kraja ali države, kjer ne bi bilo mešanega narodnostnega ali etičnega ozemlja.

Začetki preseljevanja s slovenskega ozemlja postavljajo mejnik v obdobje protireformacije, ko so se morali iz matične domovine seliti predvsem reformatorji, ki so vztrajali v protestantski veri, seveda pa se je največji val preseljevanja začel v obdobju obeh svetovnih vojn, kar je bila najprej logična posledica gospodarskih kriz, kasneje pa pri mnogih tudi posledica političnih motivov. Šele novejšje izseljenske tokove, tudi danes, predstavljajo vidni znanstveni in kulturni delavci. Tem selitvam največkrat pravimo »beg možganov«.

Danes naj bi zunaj mej slovenskega etičnega ozemlja živelo več kot 350.000 slovenskih izseljencev in njihovih potomcev. Največ seveda v naših sosednjih državah, izstopajo pa: ZDA, Kanada, Argentina in Avstralija. Skupaj z zdomci naj bi jih bilo vsega skupaj 500.000 oziroma 20 odstotkov vseh Slovencev.

Slovenski izseljenci so v vseh obdobjih zgodovine vestno vzdrževali stik z domovino prek izseljenskih organizacij v matični domovini. Predvsem preko slovenskega tiska, leta 1951 ustanovljenega društva Slovenska matica, kasneje pa tudi preko konzulatov. Pri tem seveda ne gre zanemariti vpliva slovenskih izseljenskih duhovnikov.

Franc Žohar je v Ameriki odprl gostilno in trgovino, leta 1916
(vir: arhiv družine Krpič)

Tudi iz naših krajev, in širšega Prekmurja, je skozi minula desetletja svoje domove zapuščalo veliko naših sorodnikov, sosedov, znancev. Odšli so z žalostnimi obrazi, le z najnujnejšimi stvarmi in s solznimi očmi so še zadnjič objeli svoje starše, brate ali sestre ter se odpravili s trebuhom za kruhom po svetu. Nekateri zgolj čez mejo ali bližje po Evropi, spet drugi so »v boju za lepše življenje« prepotovali cele oceane. Z upanjem, da bo njihov »žitek« boljši, da bodo njihovi potomci imeli to, česar oni sami niso bili deležni.

Kako in na kakšen način je potekalo odseljevanje tukaj rojenih in živečih prednikov iz naših krajev nekoč, kaj vse so morali imeti oziroma si priskrbeti za življenje izven svoje domovine, kam ali v katere kraje po Evropi in po svetu so se ljudje največ naseljevali? Kam in zakaj potekajo selitve še danes ter kaj pomeni vsem poznani »beg možganov«? Poskušali smo izbrskati in ugotoviti vsaj delček utripa naše opisane tematike »s trebuhom za kruhom«. Vemo, da se je tudi iz naše občine, včasih širše lokalne skupnosti, odselilo mnogo prebivalstva. Nekateri ljudi poznamo, imamo z njimi stike; spet drugi so odšli in so se za njimi zgubile vse sledi. A skupno enim in drugim slovenskim izseljencem, tudi po mnogih že preteklih letih, ko v tujini mnogo kje živijo samo še njihovi potomci, je eno: »Vrednote in posebnosti prednikov so globoko zakoreninjene in odsevajo velik ponos.« O tem smo se v pogovorih z nekaterimi izseljenci ali z njihovimi potomci, tudi preko interneta, lahko prepričali sami.

Nedavne ameriške volitve, ko so Američani prvič v zgodovini dobili Slovenko za »prvo damo«, so tudi pri nas dvigovale veliko prahu. Res je, da si od tega marsikdo obeta velike priložnosti za ustvarjanje propagande in politične moči – takšne ali drugačne; izstopa zagotovo kraj Sevnica, od koder novopečena »prva dama ZDA« tudi prihaja. Pa vendar je Amerika v očeh nas in Evropa (med drugim tudi Slovenija) v očeh Američanov čisto jasna. »Vseposod je treba delati, če hočeš preživeti.«

Tega se mogoče še najmanj realno zavedajo naši otroci, ki imajo preko medijev in filmskega sveta o svetu tam čez lužo svoje predstave. Mogoče se med njimi najde tudi kakšen odrasel, ki živi v svojem »Hollywoodu«. Pa vendar je pri tem potrebno spoznanje: »Amerika danes je lahko vseposod, če si jo znamo ustvariti in zgraditi sami«. Prihajajoči Božiček z letečimi jelenčki in s kokolo v rokah je že eden izmed takšnih ameriških produktov, ki je že marsikje izpodrinil evropsko, krščansko tradicijo prihoda majhnega Jezuščka ... Pa naj Božiček ali pa angleško »Santa Claus« (dobesedni prevod bi bil Sveti Miklavž) ponese čarobne praznike ne samo nam, ampak tudi vsem našim izseljencem in njihovim potomcem po svetu.

Nino Gumilar

Statistični podatki o izseljencih povzeti
po članku: Vprašanje slovenskega izseljenstva
(Franc Tement; Stopinje 2000)

KAK SO »INDASVEJTA« ŠLI V 'MERIKO

V času pred prvo svetovno vojno, največ pa po njej, se je iz slovenskega prostora po svetu odselila kar tretjina takratnega naravnega prirastka. Ljudje so najprej potovali večinoma v ZDA, manj v Brazilijo, Vestfalijo, Egipt in na Nizozemsko, kasneje po prvi vojni pa se je val preseljevanja premaknil tudi na evropske države: Francija, Nemčija, Nizozemska, Belgija, Avstrija, nekaj tudi Kanada.

Najzahtevnejša in najdaljša pot je bila zagotovo pot do Amerike. A kot boste lahko prebrali, so že nekoč veljala stroga navodila, kako priti do »obljubljene dežele« in kdo sploh se je lahko odpravil na takšno pot. Navodila so bila v originalu zapisana v stari prekmurščini in z madžarskim pravopisom, najdena pa so v časopisu Dober pajdaš iz let 1923 in 1924.

V preteklosti je bil stik z domovino naših izseljencev veliko težji kot danes. Največ so si ljudje pošiljali pisma. O tem priča tudi, žal prazna, najdena kuverta iz leta 1915, ki je bila poslana domačinu Grah Istvanu iz ameriškega Pittsburgha v Pensilvaniji. Kot vemo, je drugo ime za Pittsburgh »mesto jekla«. Zagotovo je kdo izmed sorodnikov

tam našel zaposlitev in svoj drugi dom. Kdo ve, o čem je pisalo izgubljeno pismo? Morebiti je lahko pošiljalo iz Amerike tudi kakšen dolar ...

Ka nam vse trbej, če ščemo v Ameriko potüvati?

Gnes den je v Ameriko potüvanje nej tak enostavno, kak je pred bojnov bilo. Pred bojnov je što šteč lejko v Ameriko odišo brez sakoga potnoga lista. Zdaj je pa to nači in dosta vse fele trbej tomi potovanji, pa tak trnok dosta penez.

Šifkarta košta III. razred 100- do 110- dollar, II. razred 150- do 160- dollar, in tüdi samo telko dobij potni list, kelko je na edno leto vö na vršeno, na priliko od 1. julija 1922 do 1. julija 1923 leta od nas z Jugoslavije samo vse sküper 6405 lüdi lejko ide v Ameriko – to je pa zato tak, ka Amerika več ne püstij notri.

Če si potni list ščemo spraviti, k tomi nam trbej sledeče:

- 1) Dovoljenje z Amerike, da tam še mamo nikakoga s svoje rodbine, ki še poskrbij za nas tečas dokeč ne dobimo delo, in da s tem dovoljenjem nas Amerika notri püsti – če toga dovoljenja nemamo, tak nas Amerika tüdi ne püstij v svojo državo.
- 2) Krstni list: vö ga da farar ali pop.
- 3) Domovnica; vö ga da pristojna občina.
- 4) Občinsko izspričevalo; od tiste vesi ge prebiva.
- 5) Zdravstveno izspričevalo, od okrajnoga zdravnika.
- 6) Vrstveno izspričevalo.
- 7) Potrdilo od sodnije, da je nej bil kaštigani ali da proti njemi ne stoji tožba.
- 8) Potrdilo davčnega urada, da je nej dužen porcije.
- 9) Če je mladoletni, tak dovoljenje starišov.

In če to vse že v rokaj ma, te s temi pismami more iti v Mursko Soboto okrajnemu glavnemu policijskemu oddelku, to je v varaškoj hiši – prek od Apoteke. Tü se te pisma vse prek dajo z dvöma kepama de eden uradnik še naštampano prošnjo vö napisal in eden potni list vö postavil, eden kep še na prošnjo dene eden pa na potni list, potni list je mala rdeča knjižica, in potem to vse še v Ljubljano Pokrajinskoj upravi pošle, in gda od tistec nazaj pride se v rokej dobi potni list od policije v Murski Soboti.

Zdaj te:

- 1) Potni list
- 2) Krstni list
- 3) Domovnico
- 4) Z Amerike dobleno dovoljenje.
- 5) Eden kep, pa tüdi je dobro seboj vzeti z Amerike dobleno pismo.

Z vsem tem se trbej v Zagreb pelati Amerikanoskomi konzolati, tü se more potni list viderati, to je se more konzolat podpisati in za to se plača 10 dollarov, potem ešče pri vseh tistih konzolatih tüdi trbej viderati dati po šteri državi de se prek pelo do morja. Zdaj da že potni list od vsej konzolatošov je viderani. Če šifkarto ma z Amerike poslano, tak prvle kak bi se z domi pelo, trbej ta v tisto mesto pisati, kak je dobo s šifkartov vred naznanje – da prvle kak z domi ide, naj ta – pa ta – piše in da od tistec nanznanje dobi, ka te pa te se lejko ide z domi pa nej prvle. To je pa zato tak, ar se agent prvle na more na ladji za mesto poskrbeti, in potom se tak na pot pisti, da ravno te k morji pride, da ladja ide.

Na vekše šifkarte so že tak vö poslano, da od ednoga ali drügoga vekšoga varaša je železnica že tüdi plačana šifkartov vred do Amerike.

S
CANADIAN PACIFIC
V

KANADO IN ZADRÜŽENE DRŽAVE
Parobrodi — železnice — hoteli — telegraf

Največje
transportno podjetje sveta
75 parnikov, 36.000 km železnic, 200.000 ljudi
zaposlenih pri podjetju, lastni hoteli
in telegraf v Kanadi.

Postrežba in hrana vso pot prvovrstna.
Tedenski odhod parnikov.
Zastopa za Slovenijo s Prekmurjem

JOS. ZIDAR
Ljubljana Dunajska cesta 31.
Telegrami: Gacampak — Telefon 27—59.

Vsa pojasnila takoj in brezplačno.

Vabilo v Ameriko (vir: Dober Pajdaš, 1930)

To je pa trnok dobro tak, ar po železnicaj se nej trbej skr-
beti za drügo, kak samo za strošek.

Na ladji pa tak dobi strošek. Potovanje od nas s Prekmurja
do Amerike trpi od 10 dnevov do 21 najduže 24 dnevov.
Da v Ameriko pride, mora v saki 25 dollarov v gotove pe-
nez meti, ali pa tisto pismo pokazati, de za njega je že
vloženo telko in telko penez. Če to nema, tak ga nazaj
pošlejo.

Če pa takši idejo v Ameriko, šteri nemajo šifkarto od tistec
poslano, tak tej si pa v Zagrebi lejko pri ednom ali drügom
agenti karto küpijo.

Što ne sme v Ameriko?

Kak je biu George Washington leta 1789 odebrani za pr-
voga predsednika Združenih držav, je te orsag (država)
meo okolik štiri milijone prebivalcov. Orsag je potrebüvo
več lüdi, ki bi se naselili v njega, da bi tam bivajočo boga-
stvo vö znücali i v promet prinesli za narodno korist. Dnes
den majo Združene države više 105 milijonov prebivalcov.
Zavolo tega dosta lüdstva je Amerika zdaj takši zakon
napravila, sa samo popolnoma zdravi lücke lüdi pistij v
svoj orsag se naseliti.

Vsi, ki ščejo v Združeno državo Ameriko se naseliti, morejo
popolnoma zdravi biti, šteti in pisati znati.

Zakon pravi, sledeči se ne smejo v orsag püstiti: kak nori,
norčasti, kronični alkoholisti, božnjaste osebe in oni, ki ima-
jo tuberkolozo (jetiko) ali kužno bolezen (ragajoš). Med te
bolezni spada trahoma, srab, grinta in spodnje bolezni.

Kak »moralno nesposobne« zakon izključi one priseljen-
ce, ki so bili sodno spoznani, oziroma se sami spoznajo
krivim kakšnega zločina ali pa prestopka proti nrvnosti;
tudi poligonisti, pristaši več žen, prostitutke in vsi tisti, ki
pridejo v nemoralne svrhe in anarhisti. Nadale kodiške
(berači) in tepeši. Iz Azije je vö zapreto sledeči orsagov
lüdstvo: Indije, Šiam, Indokino, Afganistan, z ruskega Tur-
geštana, Brabije, Nove Gvineje, Bornea, Sumatre in Java.
Najnovejši zakon našo lüdstvo tüdi samo nikakši procent
dovoli in od tej najprvle tisti lejko idejo, šteri tam majo
svojo najbližanjo rodbino, kak; zakonski en ovemi, deca
starišom ali stariške deci i potom samo ovi drügi.

Nino Gumilar

Kuverta iz leta 1915, poslana iz ameriškega Pittsburgha h Gradu,
takrat Felsö Lendva (vir: arhiv N. G.)

SLOVENSKA MESTA IN DRUŠTVA PO SVETU

Slovenci so se izseljevali že od naselitve vzhodnoalpskih
plemen v zgodnjem srednjem veku. Ljudje so se za iz-
seljevanje odločali iz različnih razlogov, kot so politični,
vojna, a največkrat je izselitvi botrovala želja po boljšem
zaslužku. Dandanes po svetu najdemo še tudi »čiste slo-
venske ljudi«, ki so dejansko šli čez gore in doline, da bi
boljše zaživeli, a največ potomcev slovenskega naroda se
je množično izseljeval v 19. in v 20. stoletju. Po podatkih
statističnega urada naj bi danes zunaj naših meja živelo
okrog 500.000 Slovencev.

Slovenci so se največ izseljevali v Ameriko, južno Ameriko,
Kanado, Avstralijo, nekaj pa jih najdemo tudi v Franciji,
Angliji, Nemčiji in še v kaki drugi evropski državi. Sloven-
ci, ki so se izselili po Evropi, niso nikoli bili tako organi-
zirani, da bi ustanavljali svoja društva, ohranjali kulturo
in jezik. Temu je verjetno botrovala mala številčnost. V
nasprotju z čezoceanskim preseljevanjem, kjer so Slo-
venci vedno v sebi imeli željo ohraniti povezanost z ma-
tično državo in ne pozabiti svojega jezika. In zato so se
Slovenci po svetu začeli povezovati najprej v krožke, kjer
so se družili, pogovarjali v materinem jeziku, ohranjali
domače običaje in vzdrževali slovensko kulturo. Pri tem
je treba reči, da je imela velik vpliv na ohranjanje domače
besede in kulture Katoliška cerkev.

V ZDA so se Slovenci največ naseljevali v okolico Pen-
nsylvanije, kjer so bili veliki premogovniki in industrija
in v Ohio. Največje slovensko društvo je Clevelandu. Da
je Slovencev in njihovih potomcev v Clevelandu veliko,
govori dejstvo, da tu izhajajo slovenski časopisi, kot npr.
Slovenian American Time, oddajajo slovenske radijske
oddaje, imajo svoje spletne strani, med katerimi je zelo
aktivna stran <http://www.clevelandslovenian.com/>. Mladi
in potomci obnavljajo zanje slovenskega jezika in kul-
ture v slovenskih šolah. Da je skupnost Slovencev tukaj
zelo močna, govori dejstvo, da obstaja študij slovenske-
ga jezika na Clevelanski državni univerzi. Z namenom
izboljšanja gospodarske povezave med ZDA in Slovenijo
je bila v letu 2012 ustanovljena Slovenian American Bus-
sines Association. Izseljevanje Prekmurcev v Ameriko je
povezano z dogajanjem pri nas v začetku 20. stoletja.
Največ se jih je izselilo v okolico in v mesto Betlehem v
Pennsilvaniji, kjer je bila močna železarska in jeklarska
industrija. Še dandanes obstaja povezava med Mursko
Soboto in Betlehemom in sicer v obliki zveze The Bethle-
hem/Murska Sobota Sister Cities Association (B/MSSCA),
katere namen je vzdrževati odnos med matično deželo
in novim domom.

Tudi Kanada je dežela, v katero so se naši Slovenci radi
izseljevali. Zelo močne skupnosti Slovencev in njihovih
potomcev imamo v Torontu, Hamiltonu in Montrealu.
Slovenske skupnosti tukaj zelo ohranjajo domačo tradi-

S TREBUHOM ZA KRUHOM

cijo, veliko vlogo pri tem ima tudi katoliška cerkev, dokaz temu je, da v Torontu obstajata kar dve slovenski katoliški župniji. Tudi tukaj izhajajo glasila v slovenskem jeziku, imajo radijske oddaje v slovenskem jeziku in šole.

Med asimilacijo Slovencev v ZDA in Kanadi pa obstaja bistvena razlika. V ZDA je bilo dovoljeno ohraniti del svoje izvorne kulture, a je bilo potrebno za uspešno vključitev v ameriško družbo »izgubiti« svoj jezik, medtem ko je Kanada izvajala politiko multikulturizma, kjer je bilo jezik nekoliko lažje ohraniti.

V Južni Ameriki se je največ Slovencev naselilo v Argentini. Prvi slovenski izseljenci so bili katoliški misijonarji, kasneje predvsem v začetku 20. stoletja so sledili še drugi. V nasprotju z izseljevanjem v ZDA so v Argentino emigrirali v prvi vrsti politični izseljenci, ki so v Argentini zasloveli po svoji »trdi« organiziranosti in že takoj na začetku so organizirali svoja društva, začeli izdajati svoje časopise, imeli svoje cerkve in ustanavljali šole. Ker so v veliki večini to bili politični izseljenci in njihovi potomci, je njihov cilj še danes ohraniti slovenski jezik, kulturo in določene vrednote. Tudi Prekmurce najdemo v Argentini, imajo celo svoje društvo, imenovano Prekmurski arhiv v Argentini, katere vodilo je prikazati življenje Slovencev – Prekmurcev v Argentini, in tudi zgodovino, življenje in kulturo iz Slovenije, posebno iz Prekmurja.

Otroci slovenskih izseljencev nastopajo ob materinskem dnevu na slovenski proslavi, v Montrealu leta 1985 (foto: arhiv družine Krpič)

Zelo zanimivo je bilo izseljevanje žensk, predvsem iz Vipavskega dela, v Egipt. Ženske so zapustile svoje može, otroke in šle kot varuške delat k bogatim družinam v Egipt. Njihova zgodba je bila lepo predstavljena v dokumentarcu Aleksandrinke režiserja Metoda Pevca. Letos je bilo v Egiptu registrirano društvo Snežinka, katerega glaven cilj je povezovati slovenske izseljence in njihove potomce.

Slovenci izseljenci po Evropi: tukaj moramo ločiti med zdomci, katere v veliki meri najdemo v Nemčiji, Švici in Avstriji in dejanskimi izseljenci. Eno izmed aktivnejših društev izseljencev najdemo v Franciji in sicer je to Društvo Slovencev v Parizu.

Ne glede na to, kje so se naselili naši Slovenci in kje živijo njihovi potomci, je v večini primerov ena stvar skupna, in

to je ne pozabiti rodne Slovenije, njenega jezika in kulture. To je razvidno iz vseh tako imenovanih »Slovenskih dnevov«, ki jih prirejajo po celi obli, povezav v obliki pobratenih mest med rodno Slovenijo in novimi deželami in vračanjem v rodno deželo.

V pojavu migracij/izseljevanja smo Slovenci udeleženi še danes, in kot v zgodovini je tudi danes cilj vsakega posameznika, ki se odloči za ta korak, boljši zaslužek, v primeru izseljevanja visoko izobraženega kadra pa boljše možnosti strokovnega razvoja.

Doris Troha

Viri: »Po sledovih korenin«: transnacionalne migracije med Argentino in Evropo – Jaka Repič, <http://www.zrss.si/slovenscina/>, <http://cleveland.konzulat.si/index.php?id=841>, <https://clevelandhistorical.org/items/show/289#.WDoZ8T8zWUk>, http://www.zdruzenje-sim.si/seznam_drustev/, <http://www.slovensci.si/>, <http://www.uszs.gov.si/si/>, <http://www.drustvo-slovencev-v-parizu.com/>.

Prekmurci na Oktoberfestu v Kanadi leta 2015. Od desne proti levi stojijo: John (Janez) Žižek (bobnar), Steve (Štefan) Cafuta (akord – Štajerc), Milan Vinčec (kitara, bas kitara) in Frank Fujs (bas kitara, kitara, bariton) (foto: arhiv F. Fujsa)

DOLGA POT V AMERIKO

Ljudje so se že od nekdaj preseljevali in iskali možnosti boljšega življenja. Šli so s trebuhom za kruhom in prebivalci Goriškega so se takrat množično izseljevali, saj številčne družine na malih kmetijah niso mogle preživeti. Mladi pa so v Ameriko odhajali zato, ker so vedeli, da je tam boljše življenje. Veliko naših ljudi je že bilo tam, saj so tja odšli že pred prvo svetovno vojno ali po njej. Zato izseljevanja po drugi svetovni vojni niso bila nič novega. Kako je potekala pot v Ameriko, mi je pripovedovala teta Cecilija Radašič, ki tam živi že 58 let.

Tudi Cecilijina prababica in pradedek sta pred prvo svetovno vojno odšla v Ameriko. Enega otroka sta vzela s sabo, njeno babico pa sta pustila tu, ker je bila premajhna. Tam sta si ustvarila večjo družino in pridno delala, domov pa sta večkrat poslala kakšen paket z rabljenimi oblačili in to je bilo tu veliko vredno. Zato je za naše revne ljudi

življenje tam bilo lepo in boljše, saj so tu bile številčne družine, zaslužka pa nobenega. V petdesetih letih prejšnjega stoletja se je veliko »hodilo prek«, kot so rekli izseljevanju v Ameriko in Avstralijo, kamor se je takrat največ šlo. Zato so mladi skoraj vsi potihoma načrtovali, kako bodo »šli prek«. Leta 1957 se je tudi Cecilija s svojo kolegico Angelo dogovorila, da bosta šli preko meje. Nobena ni poznala meje ali poti preko nje. Tudi nista nikomur nič povedali, niti staršem. Spomladi 7. marca sta se odpravili na pot. Šli sta do Matjaševca do bregu, kjer je bila meja z Avstrijo. Na jugoslovanski strani je bil 100 metrski pas, ki je bil zastražen, in ta pas sta morali premagati. Drevje je zaradi boljše vidljivosti graničarjev bilo posekano, pravico hoje pa so imeli le lastniki njiv. Zato sta šli zvečer, ko se je zmračilo. Skriti za drevjem sta čakali na pravi trenutek in nato zbežali preko pasu do avstrijske meje. Tam jima več niso mogli nič narediti. Na drugi strani meje sta srečali moškega, ki ju je odpeljal do bližnje kmetije. Bil je Rus in jima je pomagal. Na kmetiji v Avstriji sta dobili večerjo in prenočišče, zjutraj pa ju je ta Rus odpeljal na policijo v Tauki. Tam so ju popisali in poslali naprej v Jennersdorf. Ljudje so vsak dan prehajali mejo in zato so jih kot migrante pošiljali naprej do migrantskih centrov. V Jennersdorfu so jih fotografirali in uredili dokumente z nemškim napisom, na katerih je pisalo, da so tujci in migranti. Namestili so jih v eni izmed gostiln, ki je imela sobo s posteljami in jih je tudi nahranila. Stroške za migrante je krila Amerika. Ko se je nabralo dovolj ljudi za en avtobus, so jih odpeljali v Eisenstadt. Tu je bilo veliko zbirališče migrantov (t.i. madžarski lager). Zaradi revolucije na Madžarskem je bilo veliko

madžarskih migrantov, ki so imeli prednost. 20. marca 1957 so jih odpeljali v Asten bei Enns. Tu je bilo še večje zbirališče z okrog 2000 migrantov. Postavljene so bile barake, v njih pa so bili ločeni moški in ženske, posebej so bile družine in zakonci, prav tako pa so posebej namestili Žide. Migranti so bili vseh narodnosti: Slovenci, Hrvati, Srbi, Črnogorci, Bošnjaki.

Cecilija s sabo ni vzela ničesar, ker bi bilo preveč sumljivo, pa tudi niso vedeli ali jim bo uspelo prečiti mejo. Na sebi je imela le obleko in jesenski plašč, v žepu pa dva dolarja, ki ju je dobila od babice iz Amerike, za kar je dobila 50 šilingov. Ko so mladi številčno prehajali mejo, so večkrat peli pesem »Zdaj gremo, zdaj gremo, nazaj več ne pridemo...« In tako so ljudje vedeli, da bo vsak poskušal oditi za boljšim kruhom.

V Astenu so bili razporejeni po kočah, dobili so obleke od Rdečega križa in hrano. Dobili so kartice, s katerimi so lahko trikrat dnevno šli jest. Imeli so veliko kuhinjo in ženske so tam enkrat tedensko pomagale (lupile krompir, zelenjavo, sadje...). V Astenu je Cecilija prebila 14 mesecev, saj je bila mladoletna in ni smela oditi, dokler ni napolnila 18 let.

Otroci Cecilijine sestre na parniku za Ameriko, leta 1958 (arhiv družine Krpič)

Cecilija in Evgen sta se poročila v Astenu, ko sta čakala na odhod v Ameriko (arhiv družine Krpič)

Njen mož Evgen je šel preko meje 1. maja. Pot do granice in način prebega mu je razložil oče. Imel je isti postopek, da je prišel do Astena, kjer so zbirali migrante. Migranti, ki so že bili nastanjeni v barakah, so ob vsakem prihodu novih migrantov šli gledat, kdo je prišel in koga poznajo. Tako sta se tam oba srečala. Evgen je 10. maja prišel v Asten. Tam sta se 7. septembra 1957 poročila in začela urejati papirje, da bosta lahko šla v Ameriko. Po poroki sta se preselila v barako za poročene in družine. Papirje sta uredila na ambasadi na Dunaju in čakala na emigrantsko vizo. Tako so jima določili datum odhoda. Avtobus jih je odpeljal v Salzburg, kjer so imeli zdravstvene preglede, nato pa so šli na vlak za Nemčijo. V Bremmenu so ponovno imeli zdravniški pregled, nato pa so 7. maja 1958 šli na ladjo, ki se je imenovala Arosa Star. Ladja je lahko peljala 2000 ljudi, na njej pa so bili Nemci, Poljaki, Čehi in drugi migranti iz več zbirališč. Na ladji so jih ločili, posebej moške in posebej ženske, ne glede na zakonski stan. Nastanjeni so bili v kabinah s štirimi posteljami, na ladji so imeli hrano. Na morju so bili 12 dni, kar je za Cecilijo bila velika težava, saj je dobila morsko bolezen. 19. maja so pristali v Montrealu, saj je takrat bilo tam pristanišče, ki ga danes ni več. Tam so jih spet razdelili, dali napise z imeni in nekaj denarja (15 dolarjev na osebo). Cecilija in Evgen sta dva dni z vlakom

S TREBUHOM ZA KRUHOM

potovala v Edmonton. V Edmontonu so jih že pričakali z vsemi dokumenti, ki so jih dobili iz Avstrije. Migranti so že tam morali povedati, kam bodo šli. Vso pot so imeli plačano. Namestili so jih v zbirališču za migrante preko železniške postaje, kjer so dobili sobo in hrano. Dobili so denar za prvi mesec bivanja in za teden dni prehrane. Dalje pa so morali zase poskrbeti sami.

V Edmontonu so že bili slovenski izseljenci, ki so jim pomagali. Svetovali so jim, kje dobiti stanovanje in kje se zaposliti. Cecilija je takoj začela delati in tako nista več prosila denarja od države. Prvič je zaslužila 16 dolarjev, za kar sta nakupila hrane za cel teden ter Evgenu srajco in dežni plašč. Cecilija je delala v tovarni, kjer so lomili jajca in jih pakirali za razne pekarnice in slaščičarne. Ker je bilo tam veliko Ukrajincev, so se najprej naučili tega jezika, saj so ukrajinski Židje bili lastniki več tovarn. Leta 1962 je začela delati v tovarni Zeidler, katere lastnik je bil Nemeč, izdelovali pa so šper plošče. Začela je brati knjige in se učiti angleškega jezika. Jezika so se učili tudi iz govornice ljudi, saj televizorja ni bilo. Dve leti sta z

Cecilija z družino ob božičnem drevesu, Edmonton, leta 1960
(arhiv družine Krpič)

Starši Cecilije in Evgena na obisku v Kanadi leta 1974
(arhiv družine Krpič)

možem živela v stari hiši v gozdu, 200 km izven Edmontona, ker je mož tam delal. Nato sta se preselila v Edmonton. Po petih letih bivanja v Kanadi so lahko kot emigranti zaprosili za državljanstvo, zato sta tudi onadva leta 1965 zaprosila in dobila kanadsko državljanstvo.

Večina ljudi, ki so se odločili za odhod v Ameriko ali kam drugam, so vedeli, kam želijo iti, saj so imeli tam sorodnike ali znance. Ti so jim pomagali, da so pričeli delati in normalno živeti. Vendar tudi tam življenje ni bilo lahko. Morali so pridno in veliko delati, da so si zaslužili denar za hišo in življenje. Toliko težje je bilo, ker so se morali na novo naučiti tujega jezika in počasi prevzemati navade. Pa vendar so Slovenci ohranjali tam svoj jezik, z otroki govorili v materinem jeziku, prav tako pa med sabo, ko so se družili z drugimi izseljenci. V Edmontonu so leta 1964 ustanovili Slovensko – kanadsko društvo (Slovenian – Canadian Association), ki še danes deluje.

Cecilija in Evgen sta tam že 58 let. Tja so odpotovali tudi Cecilijini dve sestri, brat in nečak. Vsa leta, ko sta prišla tja pa do danes, sta ohranila stik s svojimi starši in sorodniki. Domov sta redno pisala, pošiljala fotografije svoje družine in voščilnice, pa tudi pakete s ponošenimi oblekami in nekaj denarja, kolikor sta premogla. Doma je vse prišlo v poštev. V teh letih sta večkrat prišla tudi domov na obisk, prav tako pa sta v Kanado povabila svoje starše in jim plačala pot, da so jih lahko leta 1974 obiskali in videli, kje živijo. Slovenski izseljenci se še danes radi družijo med seboj in udeležujejo društvenih aktivnosti. Vsi so ohranili stik s svojo domovino in jo večkrat obiščejo.

po pripovedovnjku zapisala Danijela Krpič

POTOVANJE V AVSTRALIJO

Ob misli na Avstralijo, ki je danes za mnoge mlade prav gotovo ena od dežel, o kateri sanjajo, so se tudi moje misli za hip ustavile pri srečanjih s teto in stricem, ki jih imam priložnost videti morda na vsako desetletje. Pa vendar dežela ni tako oddaljena, kot se nam morda zdi. Spletna socialna omrežja nam namreč omogočajo, da kljub oddaljenosti podelimo eden drugemu kakšno besedo o življenju in delu, se spomnimo eden na drugega ob pomembnih jubilejih, namenimo eden drugemu kakšno pozitivno misel. Zato sta tudi tokrat bila zelo vesela in ponosna, ko sem ju povabila, da nam razkrijeta svoje popotovanje do daljne Avstralije. Domovino sta zapustila v začetku septembra 1969 pri svojih komaj dvaindvajsetih letih. Mejo sta zapustila ilegalno. Vse je bilo tako na hitro, da tudi njuni najbližji najverjetneje niso slutili, da zapuščata domovino za vselej. Obiskala sta obe materi, ki sta takrat bili na sezonskem delu v Avstriji. Njuna prvotna namera je bila, da odideta v Francijo, vendar je le ta bila kmalu opuščena. Stricu je bil dan politični azil z zahtevo, da se odselita na Švedsko. Tako se je tudi zgodilo. V januarju 1970 sta začela delati v SAAB-SCANIA. Bil je vse novo, jezik, navade in tudi njuno življenje. Poročila sta se v začetku avgusta 1970 in leta 1972 sta dobila največji

zaklad, hčerko Mojco. Življenje je postalo lepo, čeprav so se ravnó v tistem času dogajale stvari, ki jih mogoče nihče ni razumel. Že prej pa sta imela načrt, da se družina preseli v Avstralijo, za katero se je takrat odločalo mnogo mladih Švedov. Odpotovali so v začetku decembra 1972, ko je bila hčerka stara komaj štiri mesece. Poleteli so v London in naprej za Avstralijo. Takrat se je odprl za njih nek drugi svet. Prispeli so v Sydney. Peklenska vročina in popolnoma novi svet. Toda življenje je čez čas počasi zopet postalo normalno. Ker sta oba z ženo bila zaposlena, je za njuno hčerko skrbela družina iz Egipta in tam se je njuna hčerka naučila tekoče arabščine. Počasi so navezali tudi veliko stikov iz drugih govornih, verskih in rasnih skupin. Stike so navezali tudi z organiziranimi slovenskimi skupinami; pridružili so se klubu Triglav, ki je veljal za napredno organizacijo. Tako so postali aktivni člani kluba Slovensko društvo Sydney. Bila sta izvoljena v direktorat kluba Triglav. Teta pa je že veliko prej začela organizirati šolo slovenskega jezika, saj je po poklicu učiteljica. Takoj po prihodu v Sydney je namreč končala še intenzivno šolanje, priznali pa so ji tudi diplomo iz Jugoslavije. Poleg učenja jezika v okviru kluba, je učila slovenščino tudi na srednji šoli kot enakopravni jezik, kar je bilo zelo ugledno delo. V Sydneyu sta tako veljala za ugledna člana slovenske skupnosti. Izvoljena sta bila tudi v predsedstvo koordinacijskega odbora vseh jugoslovanskih klubov in organizacij v cel

Pred domom v Avstraliji (foto: arhiv E. Madjar)

Avstraliji. Srečevala sta se s politiki, gospodarstveniki, kulturniki, športniki in vsemi vrstami obiskovalcev iz cele Jugoslavije. Pridružili so se tudi Avstrijci in Italijani. Vsesplošno sodelovanje je tako obrodilo lepe sadove, na katere imata še sedaj zelo lepe spomine.

Da pa sta svojo narodno pripadnost vseskozi zelo močno podpirala in ohranjala, prav gotovo odraža tudi dejstvo, da je hčerka Mojca končala vseh osem let šolanja in učenja slovenskega jezika. Dobila je priznanje Zlata Plaketa Slovenskega šolskega odbora. Tudi teta je zaslužna za številna priznanja. Tako ima Zlato značko za zasluge, ki jo je pridobila od naših oblasti.

Torej, kot sta sama tudi povedala, niso »otok nekje daleč v oceanu«. Slovenski narod tam na petem kontinentu je še zmeraj razpoznaven. Lahko jih je najti združene v njihovih organizacijah. Klube imajo namreč v vseh večjih mestih. Najštevilčnejši so v Melbournu, Sydneyu. Pogovorni jezik družine je prekmurščina. Veliko je mladih Slovencev, ki se trudijo govoriti slovensko. Narodna pripadnost je namreč po njihovih besedah »svetinja« in tega se prav gotovo dobro zavedajo. Slovenija je v očeh njihove domovine cenjena in oboževana. Tudi njuni vnuki so imeli priložnost videti in spoznavati Slovenijo. Spomini na tista srečanja so zelo živi. Res pa je, da je še vedno premalo povezovanja, med sorodniki, med Slovenci. Vsi nekam hitimo. In prav tu bo v prihodnje potrebno nekaj spremeniti.

Iz vsega zapisanega pa sem lahko razbrala, da v njej tlijo živi in močni spomini na njuna otroška leta, na njune starše in svoje bližnje. Želja po ponovnih srečanjih je neizmerno močna in iskrena. Morda je življenje v majhni vasici prav tisto, kar si želita tudi sama na jesen svojega življenja.

Suzana Farič

Učenci v slovenski šoli z učiteljico. Hčerka recitira pesem ob Dnevu žena, okrog leta 1982 (foto: arhiv E. Madjar)

Nečaka Zlatko in Simon (na sliki) sta leta 2013 obiskala sorodnike v Avstraliji in si ogledala Sydney (foto: arhiv Z. Zorgerja)

STARŠI SO VREDNOTE PRENESLI NA NAS

Razmišljanje Kanadčana Franca Fujsa – potomca slovenskih staršev, ki se po več kot 50-ih letih še vedno čuti Slovenca oziroma Prekmurca

V Kanadi živimo zdaj že več kot 50 let. Naši starši, oče Ivan Fujs iz Radovec in mama Kristina roj. Gjergjek, iz Vidonec, so sem emigrirali v poznih 50. letih, skupaj s številnimi drugimi iz Prekmurja, ki so iskali boljše življenje za svoje družine. Živimo v Torontu, ves čas. Tudi jaz sem se rodil v Torontu, moj brat Ivan pa je bil rojen v Gradcu, v Avstriji.

Poročna slika pokojnih staršev Fujs – očeta Franca iz Radovec in mame Kristine roj. Gjergjek iz Vidonec, Toronto, leta 1961 (foto: arhiv Franca Fujsa)

Čeprav ni bilo enostavno za naše starše, zaradi njihove omejenosti formalnega izobraževanja in jezikovnih ovir, so s svojim naporom, kar moram z gotovostjo zatrditi, dosegli svoje cilje, ki so jih sanjali – ustvarili so si dom za sebe, omogočili so izobrazbo svojim otrokom in so si privarčevali še malo več denarja. Starši niso nikoli imeli ekstravagantnih okusov in trudili so se nas vzgajati tako, da so te vrednote prenesli na nas. Ne spomnim se, da bi mi za časa odraščanja kaj primanjkovalo. Del razloga za njihov uspeh v Kanadi je bila slovenska prekmurska skupnost na območju Toronta. Moji starši so imeli v Kanadi dosti prijateljev izseljencev, preko cerkvenih in socialnih klubov, ki so jim izredno pomagali pri spodbujanju občutka za skupnost izseljencev. To je nekoliko zbledelo z našo, poznejšo generacijo, čeprav se dandanes z bratom še vedno štejeva med Slovence in Prekmurce v Kanadi. Tu živijo še vedno tudi naši prijatelji. Naši botri, Peter in Gustika Dun-

Družina Fujs: oče Franc, mama Kristina, starejši sin Ivan in najmlajši sin Franc; Toronto, leta 1965 (foto: arhiv Franca in Ivana Fujsa)

dek (Bodonci, Radovci) so še vedno živi in živijo v Torontu, kjer jih večkrat obiščemo.

Prav tako sem razvil zanimanje in ljubezen do slovenske ljudske glasbe in sem igral v številnih kanadskih slovenskih glasbenih zasedbah, več let.

Moje osebne jezikovne sposobnosti slovenskega jezika so precej omejene, saj nas naši starši niso silili učenja knjižnega jezika. Jaz pa lahko govorim samo prekmurski, ker smo tako govorili doma. Žal, nismo prenesli tega znanja na naše otroke, ki so temeljito angleško govoreči Kanadčani. So pa fascinirani nad svojimi prekmurskimi koreninami (in italijanskimi po strani svoje matere).

Kot vsepovsod po svetu, je tudi za življenje v Kanadi v tem trenutku značilno, da se mnogi pritožujejo nad vsem. Vse je drago in za vse moraš delati. Vendar ne vem, če kje na svetu obstaja kraj, kjer ni tako. Živimo v čudoviti, uspešni,

Ivan in Franc s svojima družinama na obisku pri teti in bratranču; Grad, 2012 (foto: arhiv družine Gumilar)

varni državi, in kot so si pred nami prizadevali naši starši, tudi mi želimo, da bi bilo življenje naših otrok še bolje. Hkrati smo veseli, da imamo velik zaklad in skupno povezavo z domovino staršev, čeprav je ne moremo obiskati tako pogosto, kot bi si želeli. Naša družina v Prekmurju je stalno v naših mislih in ker gre čas hitro naprej, lahko le upamo, da se bodo naše vezi in naši čudoviti odnosi krepili še naprej.

Po zapisu Franca (Franka) Fujsa, potomca slovenskih staršev, živečega v Richmond Hillu v Ontariu, v Kanadi, povzel **Nino Gumilar**

Ivan in Franc pred tablo rojstne vasi matere Kristine; Vidonci, 2012 (foto: arhiv F. Fujsa)

AMERIKANIZACIJA PRI NAS

Že pred davnimi leti je bila za nas Amerika nekaj vplivnega ter velika priložnost za lepši jutri. Marsikdo je bežal v svet »s trebuhom za kruhom« in si tam ustvaril svojo bodočnost. A tudi tisti, ki nismo zapustili svoje domovine, lahko Ameriko še kako dobro občutimo. Iz leta v leto jo vse bolj čutimo tudi na naših tleh. Prevzeli smo marsikatero frazo, običaj, hrano. A danes nas prav gotovo najbolj zaznamuje jezik, brez katerega je na naših življenjskih podvigih težko shajati. Sploh mlade generacije ne morejo skozi šolske klopi, ne da bi okusili angleški jezik, lahko bi rekli, da je kar obveza, da se lahko brez težav prebijajo skozi učni program. Isto je pri službah in poslovnih zadevah. Brez angleškega jezika si tako tujec v domači državi. Angleščina je velikega pomena predvsem pri uporabi računalnika, ki pa je tako zvesti sopotnik vsakega posameznika. Da o medijih in družabnih omrežjih sploh ne govorimo. Sploh vsem znani Facebook, kateri se je zelo hitro razširil na naša tla in je dandanes znan skoraj vsem. Povezuje mlade in stare. S prisotnostjo angleščine pa so se začele prevzemati tudi njihove besede, fraze, slengi, ki jih predvsem uporabljajo mladi. Večkrat tako koga slišimo, da je šel »dogat«, starejši mogoče le začudeno pogledajo, ko zaslišijo to besedno zvezo. A mladi vedo, da je šel na sprehod s psom. Pa še veliko podobnih besednih zvez bi lahko našteali. Vsem pa je malo bolj domača prehrana. Čeprav ne gre za domačo kulinariko, ampak ravno tako za

prevzete jedi iz Amerike. Najbolj je zagotovo domač vsem znan hot dog in hamburger, ki sta zelo priljubljena na naših tleh kakor tudi vsepovsod po svetu. Vsi pa smo močno prepuščeni tudi njihovim običajem, kar predvsem zadnja leta pri nas dobiva močan efekt. To je njihov znani Halloween, za katerega bi lahko dejali, da je v naši domovini že zelo udomačen. Vrstijo se raznovrstne prireditve in zabave ob dnevu noči čarovnic, katerega smo tudi v naši občini zelo močno praznovali in bili zelo prepoznavni po tem spektaklu. Seveda pa ne smemo pozabiti niti na Valentinovo, ki je ravno tako prenesen iz Amerike. Opazimo lahko, da smo prevzeli marsikatero šego, običaj, ravno tako nas močno zaznamuje tudi angleščina, brez katere pa v današnjem svetu več ne gre. Čeprav nismo zapustili svoje domovine, jo še kako močno občutimo že na domačih tleh, čeprav se tega sploh ne zavedamo in nam je vsa ta amerikanizacija že čisto spontana in domača. Čutimo, da je to zgolj nekaj domačega in ne našega, čeprav, ko se zamislimo, vidimo, da je vse to tuje.

Mateja Knap

Božiček z jelenčki je ameriški produkt, ki je bil najprej omenjen v pesmi in ponazarja našega Miklavža (vir: <http://www.goodhousekeeping.com/>)

AMERIKA V NAŠIH OČEH

»To je Amerika!« Ta fraza, kot bi ji lahko rekli, je bila pred nekaj desetletji zelo pogosto uporabljena, jo pa lahko slišimo še danes, ko dosežemo kakšen uspeh. Predvsem v času migracij naših rojakov, ki so hrepeneli po boljšem življenju, ker doma niso imeli možnosti za zaposlitev in je vladala revščina. Ljudje so verjeli, da bodo v Ameriki veliko zaslužili in si tako ustvarili boljše življenje. Amerika je predstavljala simbol dobrega življenja, brez stradanja in drugih ovir za blagostanje.

Ta miselnost je danes prisotna tudi pri mladostnikih. Tako verjamejo, da obstaja v ZDA večja možnost za uspeh na različnih področjih: na področju študija in poklicnega usposabljanja, podjetništva, na področju zaposlovanja in življenja nasploh.

Res je, da se veliko zelo uspešnih slovenskih študentov odloča za oblikovanje svoje kariere v tujini, med drugim se odločajo za odhod po znanje v ZDA, predvsem po prak-

tično znanje. Tamkajšnji izobraževalni sistem namreč temelji pretežno na praktičnem usposabljanju in mladim omogoča veliko praktičnega znanja, katerega pa v našem izobraževalnem sistemu žal primanjkuje. Mladostniki so mnenja, da si tam lahko vsakdo, ki je pripravljen tvegati, zagotovi veliko bogastvo, zagotovi nova delovna mesta, omogoči hiter razvoj novih izdelkov, ki na hitro ljudem omogočijo izboljšanje kakovosti življenja in povečanje produktivnosti v gospodarstvu nasploh.

Pestro dogajanje na Univerzi Harvard ob dnevu odprtih vrat za študente (vir: www.harvard.edu/)

Ker največ zgodb o osebnem in poslovnem uspehu prihaja ravno iz Amerike, je to eden od razlogov za takšno prepričanje mladostnikov. Nekako gre še vedno za deželo, kjer se dá uresničiti svoje sanje. Poleg tega ZDA z najboljšimi univerzami pritegnejo najinteligentnejše ljudi iz celega sveta, z zgodbami o uspehu pa še ostale, ki želijo uresničiti svoje sanje po podjetniški ali kakršni koli drugi poti. Uspešni ljudje se v večini družijo med seboj. Tako osebno rastejo in s skupnim sodelovanjem omogočajo, da nastajajo nove drzne ideje, zamisli, podjetniške/projektne skupine in podjetja. Ljudje načeloma tudi niso nevoščljivi, zato se med seboj podpirajo na poti do uspeha.

Mladi se seveda ne zavedajo, da tako kot pri nas, tudi v Ameriki obstajajo prednosti in slabosti tamkajšnjega načina življenja. Tako je tam socialna varnost nižja, obstaja velik razpon med bogatimi in revnimi. Zato je veliko socialno ogroženih. V bistvu velja, da je vsak sam odgovoren za svoje življenje. Denar dejansko predstavlja eno najpomembnejših vrednot ljudem. Prav tako ni osebne varnosti, saj je dovoljena uporaba orožja. Slabost je tudi slabo urejen javni prevoz, in ker je gorivo poceni, ima vsak svoj avtomobil, kar posledično vpliva na onesnaženost okolja. Zaradi gostega prometa je tudi dostopnost do služb časovno daljša. Kar se tiče hrane, tam prevladuje hitra hrana (fast-food). Zato, če bi si želeli zdravo živeti, bi morali imeti veliko denarja, ker je le-ta relativno draga (tudi do enkrat dražja). Američani so zelo deloven in produktiven narod. Delajo od jutra do večera, imajo malo letnega dopusta. Veliko je ambicioznih posameznikov, zato tam uspejo le tisti, ki so resnično dobri –top, najboljši. Konkurenca je velika in tega se je potrebno zavedati. Ameriški način življenja je po raznih potopisnih pisanjih

povsem drugačen od slovenskega. Ob sprejemanju odločitve o preselitvi tja, si mora vsak zastaviti vprašanje, čemu daje prednost. Ali želi uživati, imeti življenje v ravnovesju, dobro in zdravo jesti, se zabavati ali pa mu je edini cilj obogateti, neglede na ceno poti, ki jo bo prehodil za dosego cilja. Namreč, dejansko je življenje v Sloveniji lepo in se tega ljudje premalokrat zavedamo. Tudi v Sloveniji je možno uspjeti, je pa res, da so v Ameriki nekoliko boljša izhodišča za to. Ni pa rečeno, da je uspeh na dosegu vsakomur. Ker se trenutno veliko govori o slovenki Melaniji Trump, zanjo lahko rečemo, da je bila Amerika njena sanjska dežela, saj je že doslej živela luksuzno življenje, sedaj pa je postala celo prva dama Amerike, čeprav o tem uspehu mogoče niti ni sanjala. Zato sama verjamem v naslednjo misel: Človek uspe, če je ob pravem času na pravem kraju in če zna izkoristiti priložnost tega trenutka« (Božidar Eržen). Torej ni nujno, da je to Amerika.

Tatjana Grah

Cleveland – mesto v ZDA, zvezna država Ohio, kjer se danes živi največ Slovencev (vir: wktn.com)

BEG MOŽGANOV

Včasih so rekli s trebuhom za kruhom, danes pa mladi pravijo beg možganov – kaj je to?

Beg možganov (znan tudi pod angleškim izrazom *brain drain*) je pojem, ki opisuje eno od oblik migracij in ga na splošno uporabljamo, kadar govorimo o odhajanju oz. emigraciji izobraženega kadra v tujino, najpogosteje iz manj razvitih v razvitejše družbe (vir: *Wikipedija*).

Danes veliko mladih po končani izobrazbi odide v tujino predvsem zaradi pomanjkanja delovnih mest v Sloveniji, kjer bi lahko izkazali svoje znanje in talent. V tujino na žalost odhajajo tudi najboljši strokovnjaki mlade generacije. Večina teh strokovnjakov ostane v tujini, saj imajo boljše pogoje za svojo poklicno kariero in tudi boljšo plačo. Strokovnjaki odhajajo v države Evropske unije, nekateri pa še dlje. Tudi osnovnošolci se že odločajo za nadaljnje izobraževanje v sosednji Avstriji, prav tako tam nadaljujejo tudi s študijem. Na študij v tujino odhaja tudi veliko mladih po končani maturi. Nekateri študentje pa se v času študija odločijo za izmenjavo študija v tujini. Študij v tujini študentom ponudi drugačen pogled na svet. Štu-

dentje poglobljajo svoja znanja, spoznavajo nove kulture, stkejo nova prijateljstva, pridobijo nove izkušnje ... Veliko mladih odhaja tudi v tujino opravljati razna priložnostna dela zaradi zaslужka. Več tednov opravljajo razna fizična dela po različnih državah EU in tudi izven nje, potem pa se za nekaj dni vrnejo v domači kraj in spet gredo na delo v tujino. Veliko mladih družin pa se seli tudi v države EU, predvsem v Avstrijo zaradi boljših pogojev za preživetje.

Včasih so starši govorili svojim otrokom, uči se, da ti ne bo treba v tujino za zaslужkom. Vendar se v današnjem času dogaja, da se morajo prav mladi podati v svet za svojim zaslужkom.

Melita Ficko Sapač

Vse več mladih izobražencev išče zaposlitev v tujini (vir: www.mestomladih.si/)

POSTALI SMO UČENCI OŠ GRAD

Teden otroka v začetku meseca oktobra je že tradicionalno načrtovan tako, da v tem tednu poteka veliko različnih dejavnosti za učence. Ena od dejavnosti je tudi sprejem prvošolčkov v šolsko skupnost. Starejši učenci so jim pripravili priložnostni program, vsak je dobil tudi »pisno potrdilo«, da je postal član šolske skupnosti učencev OŠ Grad. Ob tej priložnosti so se posladkali še s torto.

Metka Recek

Prvošolčki OŠ Grad so postali člani šolske skupnosti (foto: A. Vrtič)

LONČARSKESKE DELAVNICE

Od 22. do 25. septembra 2016 je OŠ Grad že osmič izvedla delavnice oblikovanja gline za dijake Srednje šole za oblikovanje in fotografijo iz Ljubljane. Na delavnicah je 42 dijakov svoj sodobni umetniški način izražanja združilo s tradicionalnimi tehnikami oblikovanja gline na lončarskem vretenu.

Omenjena srednja šola je v šolskem letu 2015/2016 vstopila v dvoletni projekt Erasmus+ z naslovom »What Does It Take to Raise an Artist?«. Na šoli se namreč zavedajo, da njihovi učni načrti ne vključujejo nekaterih pomembnih vsebin, ki bi dijakom omogočile lažje zaposlovanje. V mednarodnem projektu sodelujejo dijaki Umetniške gimnazije likovne smeri, ki skupaj z vrstniki iz Italije in Bolgarije spoznavajo nova področja ustvarjanja in osnovne podjetniške principe. Zavedajo se, da je za uspešno poklicno življenje potrebna velika mera prilagodljivosti in pripravljenosti na vseživljenjsko izpopolnjevanje, zato želijo, da njihovi dijaki razširijo svoje znanje z zgolj enega področja na kar najrazličnejša polja umetniškega ustvarjanja. Aktivnosti so oblikovali tako, da se dijaki lahko preizkusijo v fotografiji, grafičnem oblikovanju, videu, animaciji, tradicionalnih obrteh in oblikovanju uporabnih predmetov. Poleg tega pa se dijaki učijo, kako naj sebe in svoje delo predstavijo javnosti.

Na izmenjavi, ki je potekala v Sloveniji, se je 25 dijakov iz Italije in Bolgarije, 24. septembra, pridružilo vrstnikom na delavnicah oblikovanja gline na naši šoli. Tukaj so se pod vodstvom učitelja Karla Šalamona in priznanega lončarskega mojstra Štefana Zelka preizkusili v delu z glino in spremljali tradicionalno žganje glinenih izdelkov.

Karel Šalamon

Dijaki so se uspešno spoprijeli z glino na lončarskem vretenu (foto: Igor Kregar)

ZDRAV ŽIVLJENJSKI SLOG NA OŠ GRAD

V šolskem letu 2016/2017 se na Osnovni šoli Grad nadaljuje projekt Zdrav življenjski slog. Učenci, vključeni v projekt, imajo dodatne ure športa. Urijo svoja športna znanja, se motorično in gibalno razvijajo in kar je najpomembnejše, šport doživljajo kot sprostitvev in zabavo. Večina športnih dejavnosti poteka po pouku, nekatere aktivnosti pa potekajo tudi ob pouka prostih dnevih. Učenci so se udeležili pohoda po Graščakovi poti v Radovcih. Sprehodili so se skozi zanimivo in razgibano traso, kjer so lahko spoznali tamkajšnje kulturno-zgodovinske spomenike in naravne lepote.

Učenci višjih razredov so se udeležili jahalnih dejavnosti v Jahalnem klubu Zaton. Učiteljica jahanja jim je predstavila konjeništvu in športno jahanje. Učenci so se tudi sami preizkusili v jahanju.

V jesenskih počitnicah smo urili plavalne aktivnosti v Termah 3000. V telovadnici pa so potekale nogometne aktivnosti in dejavnosti, kjer so učenci z različnimi oblikami gibanja razvijali motorične sposobnosti.

Damjan Grah,
izvajalec zdravega življenjskega sloga

Jahalne dejavnosti v jahalnem klubu Zaton (foto: K. Števanec)

Plavalne aktivnosti v Termah 3000 (foto: R. Ropoša Januš)

OŠ GRAD - KULTURNA ŠOLA 2016-2021

Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti je v letošnjem letu ponovno razpisal državni projekt za izbiro »Kulturne šole 2016«. Na razpis se je prijavila tudi OŠ Grad, ki je Kulturna šola že od leta 2009 in ji je v letu 2016 potekel naziv.

Naša osnovna šola je zadostila vsem kvantitativnim in kvalitativnim kriterijem, ki jih je preučila in ocenila 7-članska strokovna komisija in tako pridobila laskavi naziv »Kulturna šola 2016« za obdobje 2016-2021.

Komisija je ocenjevala naslednja področja kulturnega delovanja: kulturno delovanje na vsaj petih področjih v zadnjih treh letih, razvejenost kulturnih področij, število vključenih učencev v redne in obšolske kulturne dejavnosti, udeležbo in doseganje vidnih rezultatov na selekcioniranih revijah, srečanjih, festivalih in tekmovanjih (na lokalni, območni, regionalni, državni in mednarodni ravni), obseg izvedenih kulturnih dogodkov za notranjo/šolsko in zunanjo javnost, način in obseg spodbujanja mentorskega dela za kulturna in umetniška področja ter obseg povezovanja med različnimi področnimi dejavnostmi ter med različnimi šolami (oz. drugimi institucijami) v skupne kulturne projekte.

Osnovna šola Grad je na podlagi ocenjevanja dosegla ustrezno raven (30 od 36 točk) in si tako pridobila naziv, ki ga je prejela na zaključni prireditvi Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti. Slavnostni dogodek je potekal 22. septembra 2016 v Žalcu. Pripravila sta ga OŠ Petrovčice in Občina Žalec. Nominacije »Kulturna Šola 2016« za obdobje 2016-2021 so se udeležili učitelj Alojz Tuškei, koordinator državnega projekta za izbiro Kulturne šole ter učenki 9. razreda, Tina Vidonja in Maja Klement.

Dosežen naziv je dokaz za odlično delo na kulturnem področju doslej in hkrati obveza za prihodnost, saj bo obdobje petih let hitro minilo in se bo potrebno znova dokazovati.

Alojz Tuškei

Tina in Maja z zastavo »Kulturna šola«, ki bo krasila OŠ Grad naslednjih pet let. (foto: A. Tuškei)

KUHARIJA

V okviru interesnih dejavnosti se skupaj z učenci, letos prvič, družimo ob štedilniku. Pripravljamo namaze, tortilje, pico, sladice in še kaj. Ob tradicionalnem slovenskem zajtrku smo pripravili domač polnozrnat kruh. V predbožičnem času, ko po domovih diši po vaniliji in cimetu, pa smo se preizkusili v peki božičnih keksov.

Urška Golob Virag

Učenci so že pravi kuharji (foto: U. Golob Virag)

Uh, kako je dobra ta naša pica (foto: U. Golob Virag)

DROBTINICA ZA ŠOLSKO MALICO

Z dobrodelno akcijo Drobtinica se je letos že drugo leto naša šola pridružila zaznamovanju svetovnega dneva hrane. Na šoli se zavedamo pomena solidarnosti in dobrotelčnosti in prav to je bil tudi razlog, da smo se odzvali povabilu RKS OZ Murska Sobota, da kot šola sodelujemo v dobrodelnem projektu Drobtinica 2016.

Tako smo z devetošolci 14. oktobra, ob svetovnem dnevu hrane, v trgovskem centru Maximus Murska Sobota na stojnici v zameno za kruh zbirali prostovoljne prispevke mimoidočih. Vse, kar smo zbrali z zamenjavo, bomo na šoli namenili za malico oziroma za kosilo učencev iz socialno šibkejših družin. Za vsak prispevek mimoidočih se iz srca zahvaljujemo.

Milena Horvat, svetovalna delavka

Stojnica učencev OŠ Grad v murskosoboškem Maximusu. (foto: A. Vrtič)

SIMBIOZA GIBA SIMBIOZA SOLA

Osnovna šola Grad sodeluje pri projektu Simbioza giba, ki je potekal med 10. in 16. oktobrom 2016. Namen projekta je druženje vseh generacij, predvsem pa gibanje, ki je potrebno v vseh obdobjih življenja. V tem času smo

Za zdrav duh v zdravem telesu (foto: U. Golob Virag)

pripravili pester gibalni program, namenjen vsem generacijam, od 9 mesecev pa do 100 let.

Otroci in strokovni delavci smo se veselo gibali s starši, prijatelji, dedki, babicami, tetami, strici, in sicer smo se družili na pohodu ter plavanju v Termah 3000. Med tednom smo izvedli medgeneracijske igre med mlajšimi in starejšimi učenci OŠ Grad. Prav tako pa so se na plavanju družili tudi predšolski in šolski otroci. Odziv je bil dober, saj je v projektu sodelovalo okrog 150 ljudi.

S projektom bomo nadaljevali tudi v prihodnosti, saj se zavedamo, da z gibanjem izboljšujemo kakovost našega življenja. V prihajajočih mesecih pa načrtujemo tudi delavnice s področja računalniškega opismenjevanja.

Urška Golob Virag

PROJEKT POPESTRIMO ŠOLO

Naša osnovna šola je bila izbrana na razpisu za petletni projekt Popestrimo šolo, ki ga je objavilo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Projekt smo začeli izvajati s 1. 11. 2016. V okviru projekta vsako jutro pred poukom prebiramo knjige in pripovedujemo zgodbe. Za božični bazar smo nabirali storže in druge plodove ter sušili pomaranče, pomagali smo tudi pri peki keksov. Izdelovali smo izdelke iz naravnih materialov in papirja. Udeležili

Ali niso lepi ti naši snežaki (foto: R. Ropoša Januš)

Za božični bazar smo nabirali storže in različne plodove (foto: R. Ropoša Januš)

smo se robotske delavnice v Murski Soboti. Skupaj smo se učili in urili možgane.

Pripravljamo se na kviz Krajinskega parka Goričko in na foto natečaj na temo Poklici. V mesecu decembru bomo obiskali delavnice na ljutomerski gimnaziji, sodelovali na natečaju v okviru projekta EKO šola in izvedli dobrodelno akcijo.

Renata Ropoša Januš,
izvajalka projekta na OŠ Grad

TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK

Vseslovenski projekt Tradicionalni slovenski zajtrk smo na OŠ Grad izvedli v petek, 18. 11. 2016, z namenom, da bi izboljšali zavedanje o pomenu in razlogih za lokalno samoskrbo, domačo pridelavo in predelavo ter spodbudili učence, da zjutraj zajtrkujejo.

Učenci OŠ Grad so ta dan pred poukom opravili pravi tradicionalni zajtrk s hrano, ki so jo dostavili lokalni prebivalci, in sicer domač kruh, maslo, med, mleko ter jabolka. Učenci so pripravili tudi razstavo različnih sort jabolk in plakat o peki kruha.

Mateja Hladen

Tradicionalni zajtrk v jedilnici OŠ Grad (foto: M. Hladen)

Jabolka se zelo zdrava, še posebej zjutraj (foto: M. Hladen)

ŠPORTNA TEKMOVANJA SO SE ZAČELA

Na OŠ Sv. Jurij je v torek, 22. 11. 2016, potekalo tekmovanje v odbojki za starejše dečke. Sodelovale so 4 šole, in sicer OŠ Cankova, OŠ Kuzma, OŠ Grad in OŠ Sv. Jurij. OŠ Grad je zasedla 4. mesto.

Že naslednji dan je na OŠ Grad potekalo tekmovanje v nogometu za starejše dečke. Žal je naša osnovna šola med štirimi nastopajočimi šolami ponovno zasedla 4. mesto. Vzroke za malce slabše rezultate gre iskati v menjavi generacije.

Športna pedagoginja Anita Horvat

Nogometna ekipa OŠ Grad z učiteljem Damjanom Grahom (foto: A. Horvat)

Tekma med OŠ Grad in OŠ Cankova (foto: A. Horvat)

BOŽIČNI BAZAR

V petek, 25. 11. 2016, se je na Osnovni šoli Grad odvil že 5. božični bazar. Učenci so skupaj z mentorji pripravili krajši kulturni program ter okrasili številne stojnice z unikatnimi izdelki, v katere so vložili mnogo truda. Druženje je potekalo do poznih popoldanskih ur. Učenci ter delavci šole se vsakemu darovanemu prostovoljnemu prispevku iskreno zahvaljujemo, saj je bilo zbranih kar 1.068,00 evrov. Denar bo namenjen ponovni vzpostavitvi šolskega radia.

Urška Golob Virag

Nekaj utrinkov s 5. božičnega bazarja (foto: U. Golob Virag)

PLAVALNI TEČAJ V VRTCU

Tudi letos smo v mesecu oktobru za otroke, ki bodo v naslednjem šolskem letu obiskovali 1. razred, organizirali plavalni tečaj. Cilji tečaja so bili prilagajanje na vodo, sproščeno gibanje v vodi in osvajanje osnovnih elementov plavanja. Otroci so štiri dni preživel v Termah 3000. Pod vodstvom vzgojiteljice Barbare Stančević so preko primernih iger izgubljali strah in se prilagajali na vodo, da bodo lahko osvajali nove elemente gibanja, ki so osnove za prve tehnike v svet plavanja. Otroci so v teh dneh napredovali in skoraj vsi so uspešno opravili plavalni tečaj. Osvojili so bronastega konjička. Vsem skupaj še enkrat čestitamo!

vzgojiteljica Andreja Fartek

Otroci so se učili osnov za plavanje (foto: A. Fartek)

DEDKI IN BABICE

Povsod slišimo rek: »Otroci so naše največje bogastvo«. Če bi vprašali otroke, bi verjetno isto povedali za dedke in babice. Stari starši igrajo v otrokovem življenju zelo pomembno vlogo. Res je, da so na prvem mestu otrokovi starši, vendar tudi stari starši odigrajo veliko v otrokovem življenju. Odnos med babicami, dedki in vnuki je zato veliko bolj sproščen, vesel, prijateljski. Zato smo jih tudi letos povabili v vrtec in jih razveselili s kulturnim programom in kratkim druženjem.

Vzgojiteljica **Klaudija Klement**

Otroci so nastopili za babice in dedke (foto: K. Klement)

DELAVNICE S STARŠI

Spet je leto naokrog in smo se začeli pripravljati na Miklavžev bazar. Tudi letos smo strokovne delavke vrtca pripravile delavnico, na katero smo povabile starše naših otrok. Izdelovali smo izdelke, ki so krasili stojnice na Miklavževem bazarju. Delavnice so se starši z veseljem udeležili in s skupnimi močmi smo naredili veliko različnih in lepih izdelkov. Vsem še enkrat najlepša hvala za sodelovanje.

Klaudija Gomboc,
pomočnica ravnateljca za enoto vrtca

Na delavnici so nastali lepi izdelki (foto: K. Gomboc)

MIKLAVŽEV BAZAR

Tudi letos smo v tem predbožičnem času organizirali Miklavžev bazar. Prireditve je bila 3. 12. 2016 v kulturni dvorani pri Gradu. Da bi bilo vse prav pri sami organizaciji, postavitvi in samem poteku Miklavževega bazarja, smo se trudili v velikem številu. Na sami prireditvi so nastopili otroci iz vrtca Grad, starši otrok pa so priredili lepo predstavo Izgubljena snežinka. Program je povezoval Boštjan Sinic, vse prisotne pa sta nagovorila tudi v.d. ravnatelj Viktor Navotnik in županja Cvetka Ficko. Na koncu prireditve nas je obiskal Miklavž, ki je obdaril otroke.

Zunaj so bile stojnice, na katerih so bili različni izdelki, ki smo jih pripravile delavke vrtca skupaj s starši. Prireditve se je udeležilo veliko obiskovalcev. Na koncu bi se rada zahvalila vsem, ki so kakorkoli pripomogli k temu, da nam je bazar uspel. Najlepša hvala tudi tistim, ki ste darovali prostovoljne prispevke za naš vrtec.

Klaudija Gomboc,
pomočnica ravnateljca za enoto vrtca

Pred prihodom Miklavža so nastopili otroci iz vrtca (foto: K. Gomboc)

Miklavž je obdaril otroke v občini (foto: K. Gomboc)

NOČ GRAČKOGA ZMAJA

Občina Grad se je v sodelovanju z domačimi društvi in Krajskim parkom Goričko odločila, da izvede prireditev, ki bo opisovala naše okolje, ki bo pristna in ki bo širila dobro med ljudmi, katera bo temeljila na naši bogati, domači kulinariki. Tako smo izbrali lokalno pripovedko o Zmaju kaču. Pripovedka, ki pravi, da je grajski konjar zmaju ukradel krono in jo prinesel pohlepному graščaku tukajšnjega gradu, živi med nami več stoletij in se prenaša iz roda v rod, to je živa pripovedka naših babic. S prireditvijo želimo, da bomo res ponosni na produkte, ki jih ustvarjamo, ki jih naše roke pripravljajo, da ne odidejo v pozabo. Širiti moramo kulturo tega kraja in takšna prireditev je idealna priložnost za to. Poseben pečat prireditvi dodaja pristno naravno okolje. Na prireditvi je sodelovalo 8 domiselno okrašenih stojnic, ki so jih pripravila domača društva (Društvo Lukaj iz Motovilec, ŠD Kovačevci, ŠRD Dolnji Slaveči, ŠD Krupljinik, Društvo Skouriš, NK Grad, ŠD Vidonci in ŠD Radovci). Društva so pripravila domače goričke jedi: gibanice, repnjače, retaše, posolanke, pogače, ocvirkove pogače, bograč, domači kruh z ocvirkovim namazom in zaseko, langaš, pajani kruh, pečene kostanje in druge slastne dobrote, ki jih še vedno pripravljajo doma goričke gospodinje, vse pa je povezovala tudi tematika grajskega življenja, zmaja kača. Tako smo se lahko okrepčali z zmajevo gibanico, zmajevimi repki, zmajevim kislim zeljem, zmajevim bogračem, grofovo gibanico... Združili smo moči in rodilo se je mnogo pozitivnega in konkretnega.

In ko se je narava obarvala v svojo jesensko idilo, ko je po tedenskem dežju grajski park obsijalo sonce, so se oglasile fanfare in naznanilo se je, da se začinja »Noč gračkoga zmaja«. Pomen prireditve in vsebino sta podala voditelja Macho in Mejke, ki sta pridrvela s »teli-gami« kot dvorska norčka med obiskovalce. Cel popoldan sta nam skozi šalji način prikazovala dogodke in prilike, ki so se nekoč dogajale za grajskim obzidjem v mogočnih sobanah... Pozdravila sta nas tudi grofica in grof, ki sta v spremstvu svojih vitezov pobrala tlako in zadovoljna s pobranim sta zaplesala na zvoke Ansambela Horizont.

V grajskem parku so bile na voljo razne otroške delavnice pod vodstvom dveh princesk iz Gledališke skupine Ku-Kuc, kjer so otroci risali, barvali, izdelovali zmajeve krone in viteške meče, se spuščali po zmajevem toboganu in raziskovali trdnjavo z zmajevim labirintom. Grajski zabavljak skupine Čupakabra je skrbel, da nobenemu ni bil dolgčas, saj je žongliral, se igral z ognjem in drugimi rekviziti srednjega veka. Tudi na glavnem odru je bilo poskrbljeno za najmlajše obiskovalce, saj je za njih bila otroška predstava Vitez Mali Bu, kjer so naši

najmlajši obiskovalci lahko izvedeli veliko o viteškem življenju in njihovih navadah. Postali so lahko za en dan član viteške družine Viteza Mali Bu.

Cel popoldan se je čutilo srednjeveško vzdušje, za kar so poskrbeli tudi vitezi Reda kraljevega orla s svojo viteško opremo in šotorom, kjer so obiskovalci lahko spoznali njihovo opravilo. Za pravo srednjeveško dogajanje pa so poskrbeli vitezi zvečer, ko se je že malce stemnilo, s prikazom bojevanja za zmajevo krono. Videli smo tudi pravi zmajev ognjeni šov, ki so nam ga pripravili člani iz zgodovinskega društva Kvihtarnica, ki je obiskovalce pustil brez sape. Zvečer pa je bil glasbeni program, v katerem so sodelovali Ansambel Horizont, Ivan Zak in Učiteljice, ob katerih so obiskovalci uživali, peli in plesali. Grajski park se je spremenil v romantični park, poln energije in dobre glasbe.

Občinska uprava z županjo Cvetko Ficko se zahvaljuje Režijskemu obratu Občine Grad, vsem društvom in ostalim, ki so kakorkoli pripomogli, da je bila prireditev dobro izpeljana. Skupaj smo sodelovali in se potrudili po svojih najboljših močeh, da smo v kratkem času lahko naredili, kar smo naredili. Mi vidimo razvoj v sodelovanju, da se ta del Goriškega razvija v turizmu, vendar se za razvoj moramo potruditi vsi.

Mihaela Žokš

Noč gračkoga zmaja se začne

Noč GRAČKOGA ZMAJA

Gorički rokodelci

Grofica in grof

Dvorna norčka se zabavata

Srednjeveški tabor

Dvorni zabavljač ob goričkih deklah

Pripravi dober žakel

Pobiranje tlake

Pobiranje tlake

Kakšna je bila pobrana tlaka

Kostanji so se vrteli

Ansambel Horizont

Grajski park v siju luči

Mali Vitez

Zmajeva kreativnost

Grajska zabava

Zmajev tunel

Macho in Mejke - dvorna norčka

In smo zaplesali

Viteško izdelovanje

Kako je bilo življenje na gradu

Otroška predstava Vitez Mali Bu

Vitez Mali Bu in pomočniki

Kaj vse znamo!

Ivan Zak

Učiteljice

Zmaj se veseli krone

KO VAS IZGUBI SVOJ ŽIV ŽAV

Med 15. in 18. julijem je v vaseh postalo tiho in mirno. Manjkal je živžav. Gasilska zveza Grad je namreč svoj podmladek odpeljala na letovanje v planine. Odpravili smo se na gasilski tabor na Roglo, kjer smo preživeli čudovite štiri dni. V petek dopoldan smo pomahali staršem v slovo in krenili na potovanje do cilja na nadmorski višini 1517 m. Po hitri namestitvi smo smuknili v kopalke in obiskali hotelski bazen ter preverili svoje plavalne in dihalne sposobnosti. Naslednji dan se je začel že zelo zgodaj. Odpravili smo se namreč v raj vsakega malega gusarja – v Terme Zreče. Po končanem potapljanju vseh človeških bark v bazenu, smo se odpravili nazaj v višine, kjer smo si, kot pravi gasilci, razgibali svoje okončine v telovadnici, v kateri gostuje podpisan dres Petre Majdič. V nedeljo zjutraj smo reševali mačko z drevesa. Preizkusili smo se namreč v športnem plezanju po plezalni steni. Ker smo se zjutraj vzpenjali, smo se popoldan spuščali v dolino. Obiskali so sankališče Zlodejevo. Adrenalinsko uživanje. Še krave na sosednjem pašniku so nam zavidale. Naslednje jutro smo se žal že morali posloviti od bungalovov, osebja in sosedovih krav ter kreniti na pot proti domu. Prva postaja je bila kar hitro. Ustavili smo se že ob samem vznožju Rogle. Obiskali smo PGD Zreče, kjer smo spoznali delovanje njihovega društva in preverili opre-

Gasilski tabor GZ Grad (arhiv PGD Motovilci)

Mladina GZ Grad (arhiv PGD Motovilci)

mo ter vozila. Bili smo pravi mali detektivi v odkrivanju vseh skrivnosti le-teh. Pred toplim maminim objem in poljubom smo se še okrepčali v znani restavraciji s hitro prehrano in obljubili, da se naslednje leto zopet srečamo. Za spomin na 1. gasilski tabor Gasilske zveze Grad pa smo mladi gasilci in naši mentorji prejeli majice, ki jih je podarilo podjetje Arcont IP d.o.o. iz Gornje Radgone. Bile so v barvah minionov, rumene za otroke in modre za mentorje. Zakaj? To pa naj ostane skrivnost! In napoved za naslednje leto. Lepše vreme. Obljublajo.

Eva Kolbl, mentorica gasilske mladine

OBČINSKI NOGOMETNI TURNIR

Letošnje poletje je bilo ŠRD Dolnji Slaveči organizator občinskega nogometnega turnirja, ki se je odvijal v soboto, 16. julija 2016, na igrišču na Dolnjih Slavečih. Kljub temu, da nam je vreme malo zagodlo in je neusmiljeno ves dan deževalo, smo prireditvev uspešno spravili pod streho. Turnirja se je udeležilo le 5 ekip občine Grad. Vzdušje je bilo kljub vremenu obdano z navijaško in dobro voljo. A zmagovalec je vedno lahko le eden. Največ športne sreče je letos imela ekipa Dolnjih Slaveč, ki je tako dosegla 1. mesto, sledili sta ekipi Motovilec in Kruplivnika. Izbrana sta bila tudi naj strelec in vratar. Titule teh dveh nazivov sta si razdelila Damir Flisar kot naj strelec iz ekipe Kruplivnika, za naj vratarja pa je bil razglašen član domače ekipe Mišo Kovačec. Vsem igralcem hvala na sodelovanju in še enkrat iskrene čestitke ob doseženih rezultatih.

Mateja Knap

Podelitev priznanj (foto: Andrej Grah)

KO ZASPIJO ZVEZDE

Pod tem naslovom smo preživeli julijsko nedeljo in pustili mislim, da odtavajo po svoje. Naša vaščanka Štefka Bohar je v svojem življenju pustila pečat na marsikaterem sovaščanu, prijatelju in znancu.

Predstavila nam je nekaj izbranih pesmi, ki si nastale iz-

pod njenega peresa. Pesmi so se dotaknile marsikoga izmed poslušalcev. Nekatere so nas popeljale tudi nazaj v otroštvo, nekatere so nam dale razmišljati o svetu, v katerem živimo. Program so popestrili tudi nekateri nastopajoči. Prisluhnilni smo zvoku kitare in harmonike ter nekaterim izmed izbranih pesmi. Ker nam je vreme ugajalo, je sledilo še skupno druženje staršev in otrok na nogometnem igrišču.

Štefki želimo še veliko uspehov in v prihodnje morda tudi predstavitev izdane pesniške zbirke. Pa veliko uspehov!

Tadeja Rajbar

Štefka Bohar in Nino Gumilar ob prebiranju Štefkinih pesmi (foto: T. Rajbar)

Prejemniki zahval ob 30-letnici ŠD Radovci (foto: M. Ficko)

Herman Arlič in s prisotnimi delil svoje prijetne spomine. V nadaljevanju programa sta predsednik društva in županja podelila zahvale zaslužnim, ki so v vseh teh letih pri delovanju društva sodelovali in ga še sooblikujejo ter podpirajo. Da je dobro medsebojno sodelovanje ključnega pomena pri aktivnostih društva, organizaciji prireditvev in na nogometnem igrišču, smo si vnovič priznali ob spremljanju prijateljskih tekem in ob živi glasbi.

Štefanija Fujs

30 LET ŠD RADOVCI

6. avgusta 2016 so se člani in simpatizerji društva zbrali na športnem igrišču v Radovcih, da bi na slovesen način in ob druženju obeležili 30. obletnico delovanja ŠD Radovci. Po podani kronologiji društva je zbrane pozdravil predsednik društva Bojan Car. Društvo je za svoje delovanje letos prejelo tudi priznanje Občine Grad, zato je v uvodnem nagovoru svoje priznanje, da je društvo pomemben dejavnik razvoja v vasi, izrazila tudi županja Cvetka Ficko. Nogometaši ŠD Radovci že več let igrajo v občinski ligi malega nogometa Občine Puconci, zato je v nadaljevanju spregovoril tudi župan Ludvik Novak. ŠD Radovci je v preteklosti vrsto let aktivno sodelovalo s ŠD Škale-Hrastovec pri Velenju. Tako je s svojim obiskom društvu izkazal svoje priznanje tudi nekdanji predsednik

30 let ŠD Radovci (foto: Marjan Ficko)

SLAVNOSTNA SEJA OB 16. OBČINSKEM PRAZNIKU

Občina Grad je 8. avgusta praznovala 16. občinski praznik. Slavnostna seja je potekala v nedeljo, 7. avgusta, v Kruplivniku. Slovesnost se je pričela s slovensko himno, ki jo je zapela občanka od Grada ga. Bernarda Mešič in nagovorom županje občine, ga. Cvetke Ficko, ki je vse prisotne pozdravila in vsem občanom čestitala za praznik. Povedala je, da je praznovanje občinskega praznika dan, ko se malce zazremo nazaj v zgodovino, ocenimo sedanjost in pogledamo tudi v prihodnost, da našo občino ne predstavljajo samo stavbe, ceste, zidovi, ampak so predvsem ljudje tisti, ki našemu kraju dajejo dušo in nivo kvalitete življenja. Občinski praznik je vselej prežet z raznolikimi vsebinami, številnimi spremljevalnimi dogodki, dejavnostmi in prireditvami, ki so plod talentov, ustvarjalnosti in prizadevnosti občank in občanov, tako je bilo tudi letos in to je naše skupno bogastvo. Občinski praznik je priložnost, ko se moramo veseliti vsake pridobitve, ki nam jo je uspelo realizirati v zadnjem letu. V svojem nagovoru je poudarila pomembnost pridobitve občinske zastave in grba. »Dva simbola, ki nas bosta predstavljala tako na območju občine, kot tudi izven nje. Bodimo ponosni.« Nadaljevala je tudi z investicijami, »v času od zadnje seje do danes, smo imeli tudi nekaj investicij, kot je ureditev Kuftove ceste, izgradnja vodovodnih priključkov še iz preteklih let, kot tudi sanacija vodovodne inštalacije na osnovni šoli, pogosto čiščenje črpalk na kanalizaciji

DOGAJALO SE JE

v Motovilcih, vzdrževanje in popravilo obstoječega vodovodnega sistema, košnja pokopališč ter vsa ostala komunalna dela, ki jih izvaja režijski obrat. Na občinski stavbi je nameščen tudi defibrilator. Ni veliko, saj si ob razpoložljivih finančnih sredstvih, ki jih imamo, več ne moremo privoščiti. Enkrat je potrebno plačevati, tudi to, za kar je občina zadolžena.« Poklicala nas je, da moramo imeti želje, cilje in zahteve, saj nas to vleče naprej k ustvarjanju. »Upam in želim, da nam neuresničene želje ne vzamejo volje, ampak nam dajo moč k še večjemu ustvarjanju. Verjamem, da bomo s skupnimi močmi, sodelovanjem in spoštovanjem dosegli lepši in boljši jutri in da bo tudi država za vse nas imela posluš in nam za naše delovanje namenila nekaj več finančnih sredstev.« Županja je v nadaljevanju poudarila, da je slovesnost ob prazniku Občine Grad v prvi vrsti namenjena prav nagrajencem: »To so ljudje, ki se zavedajo, da je vsak uspeh sad trdega dela, znanja, inovativnosti in še česa.« Tako je vsem dobitnikom plaket in priznanj čestitala za njihove uspešne zgodbe in življenjske dosežke, ki presenečajo, navdihujejo in dajejo celotni občini neizbrisen pečat. Poudarila je, da je pomembno, da pozitivno zremo v prihodnost in da imamo radi kraj, v katerem živimo in delamo. Po nagovoru županje je sledilo slavnostno razvitje občinske zastave. Zastavo je izobesila ga. županja ob prisotnosti podžupana g. Janeza Ferka, svetnika vasi Kruplivnik g. Stanislava Kereca in vaškega predsednika g. Cirila Mihaliča.

Dobitniki plaket in priznanj (foto: M. Žokš)

Uspešni učenci s prejetimi knjigami (foto: M. Žokš)

Kulturni program so popestrili vaščani iz Kruplivnika s svojo pesnico ga. Štefko Bohar. Na slovesnosti sta bili podeljeni občinski plaketi in priznanja Občine Grad. Prejemnika plakete Občine Grad sta bila športnik Nino Celec za izjemne športne dosežke in g. Stanislav Kerec za vidne rezultate njegovega dela na območju Občine Grad in vaške skupnosti Kruplivnik.

Prejemniki priznanj Občine Grad pa so bili Športno društvo Radovci za 30 let delovanja društva, Športno društvo Vidonci za 20 let delovanja društva in Društvo za razvoj in promocijo turizma Občine Grad »Skouriš« za 10 let delovanja društva ter g. Milan Kolbl za dolgoletno prostovoljno delo v vasi Motovilci in pomoč vsem društvom. Sledile so nagrade za uspešne učence Osnovne šole Grad. Knjigo Zelena Slovenija so za dosežene dobre rezultate na raznih državnih tekmovanjih dobili: Tina Vidonja, Špela Makari, Ines Šišić, Zarja Škaper, Špela Cör, Marvin Banko, Alex Horvat, Neža Klement, Maja Klement, Vita Čurman, Eva Zadravec, Melisa Sever, Metod Kuhar, Robertina Ferencek, Patricia Sampl in Teja Sapač. Prav tako so v znak zahvale in čestitke prejele cvet in slinček vse mamice iz naše občine, ki so v letu 2015 rodile.

Nato so se gostje s turističnim vlakom Občine Grad odpeljali na cesto Beli Križ – Kuftovi, da bi jo svečano predali svojemu namenu. Tam je županja ga. Cvetka Ficko z blagoslovom domačega župnika g. Marka Magdiča, podžupana g. Janeza Ferka, svetnika vasi Kruplivnik g. Stanislava Kereca, vaškega predsednika g. Cirila Mihaliča in prvega župana Občine Grad g. Ludvika Kočarja prerezala trak in cesta se je odprla. Vrednost investicije je bila 50.574,12 evrov. Rekonstrukcija ceste je bila v dolžini 520 m. Izvajalec del je bilo podjetje SGP Pomgrad d.d. Druženje, zabava in veselje ob-

Zastava Občine Grad (foto: M. Žokš)

Otvoritev ceste Belik križ – Kuftovi (foto: M. Žokš)

Skupno veselje (foto: M. Žokš)

čanov ob novih pridobitvah se je nadaljevalo s pogostitvijo gostov, plesom na glasbo Ansambla Horizont. Torej za razvoj kraja smo odgovorni vsi, obnašati se moramo odgovorno, biti ponosni na to, kar imamo in kar smo. Pomembno je usklajevati različne interese in imeti urejene odnose med seboj, kar je zagotovilo za razvoj kraja. Veliko truda bo v prihodnje potrebno še vložiti za uspešen razvoj. Hvala vsem za vse, kar naredite dobrega za našo občino.

Mihaela Žokš

20 LET ŠD VIDONCI

13. avgust je bil za nas, člane ŠD Vidonci, pomemben datum, saj smo na ta dan v športnem centru praznovali okroglo obletnico - 20 let delovanja našega društva.

V spomin na leto 1996, začetek delovanja našega društva, sta se v prijateljski nogometni tekmi pomerili ekipi Vidonci 1996 (prva nogometna ekipa športnega društva) in Vidonci 2016 (sedanja ekipa). Po odigrani uvodni nogometni tekmi je sledil turnir v nogometu. Na turnirju so sodelovale prijateljske ekipe: Humane zvezdice, Kovačevci, Kruplivnik, Vidonci in ekipa iz sosednje Avstrije Markgrafneusiedl. Zmagovalci turnirja so postali člani ekipe Humane zvezdice.

Praznovanje smo popestrili s kulturnim programom. V kulturnem programu je bila predstavljena tudi kronika društva. Nastopajoči osnovnošolci pa so se predstavili s pesmicami, skeči in z igranjem na kitaro. Slavnostni govornik na prireditvi je bil predsednik ŠD Vidonci g. Robert

Kuzmič, ki je gonilna sila društva vseh 20 let delovanja. V svojem govoru je na kratko povzel delovanje društva in podal zahvalo vsem, ki so kakorkoli pripomogli pri delovanju društva. Kot govornica na prireditvi se nam je na odru pridružila tudi županja občine Grad ga. Cvetka Ficko. Kulturni program sta s svojim nastopom popestrila tudi slovenska glasbenika Omar Naber in Milan Pečovnik – Pidži. Na prireditvi je bilo seveda poskrbljeno za dobro pijačo in jedačo ter bogat srečelov. V večernih urah pa se je prireditev nadaljevala s prosto zabavo s plesom. V spomin na 20 let delovanja društva smo člani društva prejeli majico z grbom našega društva.

Melita Ficko Sapač

Nogometni ekipi Vidonci 1996 in Vidonci 2016 (foto: arhiv ŠD Vidonci)

Utrinki s kulturnega programa (foto: arhiv ŠD Vidonci)

BOGATO DOGAJANJE OB VELKI MEŠI

Tudi letošnje leto je dogajanje ob osrednjem župnijskem prazniku »vel'ki meši« h Gradu pritegnilo množice ljudi, ki so bili v prvi meri romarji gračke Marije, seveda pa so se ustavili ob tukajšnjih sejmarjih in domačih gostincih, ki jih prav gotovo niso pustili praznih rok.

Cerkveno dogajanje okrog vel'ke meše se že nekaj let začne s tridnevnicom, katere del je letos pri Gradu vodil nekdanji grački kaplan, sedaj župnik pri Svetem Miklavžu ob Dravi, g. Ivan Kralj. Na predvečer Marijinega praznika je sveto mašo in procesijo z lučkami vodil murskosoboški

škof dr. Peter Štumpf, osrednjo slovesnost na sam praznik pa je s svojo pridigo povezoval dekan, g. Ivan Kranjec, sedanji župnik na Cankovi. K prazniku in čaščenju gračke Marije pa že nekaj let sovpada tudi tradicionalno romanje bolnih in ostarelih naše dekanije, ko je tudi vedno priložnost za prejem bolniškega maziljenja. Ne gre pozabiti, da je letošnje leto bilo praznovanje »vel'ke meše« toliko lepše, saj svetišče ni bilo okrašeno samo od znotraj, ampak tudi od zunaj z novo fasado.

Pestro dogajanje pri Gradu pa je bilo tudi izven verskega utripa. Na predvečer praznika je bila veselica s skupino Nova legija in s pevko Niko Zorjan, na sam praznik je potekal celodnevni kramarski sejem. Popoldan je na igrišču bila odigrana tudi prijateljska nogometna tekma med NK Gradom in NK Tromejnikom iz Kuzme.

Seveda pri vsem tem ne smemo pozabiti bogate gostinske ponudbe, a kot je praksa drugje ob takšnih dogodkih, ko se na en kraj zgrinjajo množice ljudi, je zagotovo priložnosti za nadgradnjo in popestritev osrednjega farnega praznika še veliko. Gostje pogrešajo predvsem vsebine za otroke, mlade družine, zagotovo pa bi v okvir »tradicionalnega« sovpadal utrip žive ljudske glasbe ali plesa. Ne smemo pozabiti tudi delež in pomen tukajšnje Vulkanije ... Pri vsem tem pa se mora že sedaj pohvaliti vse tiste posameznike in društva, ki s svojim prostovoljnim delom vsako leto pripomorejo k lepšemu utripu praznika. Naj bo v prihodnje vsebinsko še bogatejši.

Nino Gumilar

Pletenje vencev za vel'ko mešo pri Gradu
(foto: <http://grad.zupnija.info>)

Druženje bolnih in ostarelih ob cerkvi z novo fasado
(foto: <http://grad.zupnija.info>)

OBČINSKE VAŠKE IGRE

Dan zakonskega para. Moški proba animerati žensko. In ženska včase odgovori »Glava me boli«. Moški pa namesto, ka be žensko proba prepričate v akcijo, poberej ključ pa tošln in direkt v prvo oštarijo kelnarco gledat. Po 10 špricaraj te že žena pride po njega in njeme povej »odi že ednok domov«. Pa moški ne bi bil moški, če be šel pa bougo v prvo. Kda žena odide pa spigej še 5 špricerov, se spomle, ka be bilo dobro neka pogeste in se pomale odpravi domov. Pot domau je ponavadi fejest škliska pa s puno ovinkame. Tak ka se leko po pote guči »Malo se mi škali«. Da končno pride do dome, proba vrata. Zaklenjena. Ka de pa zdaj? Naj zvoni pa sreča dobermana na vrataj? Spomli se ka majo ene ključ v korine pre vrataj. Un »išče išče«.

Vgojno, kda se zbidi. Pa na koj se najprlej splomle? Na včerašnje kelnarco, na dobermana v kunje pa na to ka nuca tableto pa močen zajtrk. Ja, »Mačka ma«. Kda se končno vupa pokazate dobermane, čaka ka de poslušo... Ampak, ampak pazite..... žena njeme somo povej »Svinja, piip, pip, pip, piiip, dejte se je pokakalo, idi pa zriktaj, ges pa iden na vaške igre v Motovilce.«

Bere se kot navadne vaške govornice. In ravno v njih so se letos 20. avgusta pomerila občinska društva na občinskih vaških igrah, ki smo jih pripravili v DŠKT Lukaj Motovilci. Zmagala je skupina, ki obvladuje občinske govornice - Gračka gospoda, ki so jo sestavljali gospa županja in občinski svetniki. In prav je tako. Naj se vidi, kdo je glaven petelin v občini. Njegova nadomestnika sta ŠRD Dolnji Slaveči in takoj za njim ŠD Radovci.

In še nasvet za vse zakonce - naj govornice ostanejo le govornice.

Eva Kolbl

Občinske vaške igre v Motovilcih (foto: K. Kuzmič)

Z OLIJEM NAZAJ V ŠOLO

Zavod za upravljanje kulturne dediščine Grad je ob koncu počitnic v Doživljajskem parku Vulkanija pripravil dodatno ponudbo za vse vedoželjne učence in druge obiskovalce Vulkanije. Zadnjo nedeljo pred pričetkom šole, 28. avgusta, so vsi obiskovalci Vulkanije imeli možnost brezplačno se peljati z Olijevim turističnim vlakom.

Vlak jih je peljal do kamnoloma bazalnega tufa, kjer so spoznali vulkansko kamnino bazalni tuf in iskali kristale olivina. Nato so se z vlakom zapeljali po panoramski poti, na kateri se odpira lep pogled na avstrijsko stran vulkanske pokrajine in na naš grad, nato pa mimo Kačove mlake nazaj do Vulkanije. Čez dan se je zvrstilo več krožnih voženj, udeležilo pa se jih je veliko obiskovalcev, ki so uživali v lepem vremenu in razgibani vulkanski pokrajini. Po doživetju v vulkanskem podzemlju in vožnji z Oljevim vlakom so starši s svojimi šolarji zaključili zadnji počitniški vikend in se začeli pripravljati na novo šolsko leto. Oli pa je vse povabil, da ga še obišejo, saj jih vedno nasmejan pričakuje.

Danijela Krpič

Obiskovalci so dobili posebno doživetje v globinah vulkana (foto: pomurec.com)

MEDNARODNI TURNIR V VIDONCIH

Člani ŠD Vidonci smo tudi letos 21. avgusta organizirali mednarodni turnir v nogometu. Kot vsako leto se je tudi letos turnirja udeležila ekipa Čehov iz Rusije. Na turnirju so sodelovale še naslednje ekipe: slovenska vojska, Dengrad, Soboški nagibači, Otovci, in nogometaši iz Ljubljane

ŠD Vidonci je ob 20-letnici spet gostil več ekip na turnirju (foto: ŠD Vidonci)

ne - Borut Semler (reprezentant Slovenije), Denis Toplak (zmagovalec šova Kmetija).

Kljub slabemu vremenu so sodelujoče ekipe pokazale veliko nogometnega znanja. V finalni tekmi sta se pomerili ekipa Čehov iz Rusije in ekipa iz Ljubljane. Po veliki borbenosti v igri so postali zmagovalci tekme člani ekipe Čehov iz Rusije in tako ponovno osvojili turnir v Vidoncih. Sledila je še podelitev priznanj in pokalov sodelujočim ekipam. Nogometni turnir je bil dobro obiskovan. Gostje so bili zadovoljni z organizacijo prireditve, nogometaši pa so bili navdušeni nad ureditvijo športnega centra – posebej nad igriščem z umetno travo.

Mitja Sapač

OBISK FATIMSKE MARIJE V ŽUPNIJI GRAD

V predhodnem letu stotega leta prikazovanj Milostne Gospe v Fatimi smo dočakali Njen tretji obisk v Sloveniji in drugi v naši župniji Grad, in sicer v soboto, 10. septembra 2016. Na ta slovesen dogodek smo se pripravljali z devetdnevno pred samim obiskom, z molitvijo rožnega venca Božjemu usmiljenju, posvetitvi Marijinemu brezmadežnemu srcu in angelove molitve, vsakega 13. v mesecu. Vsakomesečna spoved in življenje v posvečujoči milosti je krepila našo voljo in mrtvila življenje po mesu.

Na dan Njenega obiska smo kip Milostne fatimske Gospe verniki s pesmijo pričakali pred cerkvijo. Marsikateremu je srce zadrhtelo in se oko orosilo. Deklice so posipale na Njeno pot cvetje, fantje in moške pa so Njen kip slovesno odnesli v cerkev, kjer je bil poseben sprejem od g. župnika in pozdravom veroučenk.

Brezmadežna fatimska Gospa je bila med nami od 11. do 19. ure zvečer. Pred Njeno podobo smo se posvetili Presvetemu Srcu Jezusovemu in Brezmadežnemu Srcu Marijinemu kot župnija Grad, družine in posamezniki.

Štefka Bohar

H Gradu je že drugič priromala fatimska Marija romarica (foto: Franc Krpič)

IZLET NA GORENJSKO

Prvo soboto v septembru smo se člani ŠD Vidonci odpravili na vsakoletni tradicionalni izlet. V zgodnjih jutranjih urah smo se vkrcali na avtobus in se zapeljali na potep po prelepi Gorenjski.

Najprej nas je pot vodila v Planico, kjer smo si ogledali na novo izgrajeni nordijski center, najpogumnejši pa so se podali na adrenalinski spust – zipline. Pot nas je najprej vodila do Bohinja, kjer smo najprej opravili kosilo. Po kosilu pa smo v soju sončnih žarkov uživali v lepotah Bohinjskega jezera. Nekateri smo se zapeljali z ladjo po jezeru, drugi pa so se podali na Vogel z žičnico. Sledila je vožnja do Bleda, sprehod ob Blejskem jezeru in sladkanje z blejskimi kremnimi rezinami.

V poznih večernih urah smo se vrnili v domačo vas in se z lepimi spomini vrnili na svoje domove.

Melita Ficko Sapač

Pogumni člani ŠD Vidonci na zipline-u v Planici
(foto: arhiv ŠD Vidonci)

GASILSKA MLADINA GZ GRAD

Letošnje leto je bilo zelo aktivno tudi za naše najmlajše v gasilskih vrstah. Za vso delo in dosežene rezultate je bilo potrebno vložiti veliko truda, časa in seveda volje. Za njihove uspehe pa so zaslužni tudi njihovi mentorji, ki z veliko optimizma vlagajo svoj čas in trud za naše najmlajše. Že v spomladanskih mesecih, meseca marca, so se mladinci PGD Dolnji Slaveči udeležili 12. regijskega kviza gasilske mladine, ki je potekal v Apačah. Po novi izkušnji za njih, saj so se le-tega udeležili prvič, so prišli domov nasmejanih obrazov. Zasedli so odlično 18. mesto izmed 49. nastopajočih ekip. To jim je bila velika spodbuda za delo naprej. Še preden pa so na vrata potrkale poletne počitnice, je bil pred njimi nov izziv in sicer občinsko gasilsko tekmovanje, ki je letos potekalo v Vidoncih, tam so preizkusili svoje znanje in pogum. Tekmovanja so se udeležile tako ekipe PGD Dolnjih Slaveč kakor PGD Motovilec s svojimi pionirji, mladinci in pripravniki, kjer so vsi pokazali svoje znanje in potrdili, da je njihov trud

poplačan. Gasilska zveza Grad je letos prvič organizirala skupno letovanje za vso gasilsko mladino GZ Grad, o katerem boste več izvedeli v posameznem prispevku.

Pionirji in mladinci PGD Dolnji Slaveči (foto: arhiv PGD D. Slaveči)

Med počitnicami ni bilo časa za počitek, saj se je mladina začela vneto pripravljati na regijsko tekmovanje v orientaciji, ki je letos potekalo 4. 9. 2016 pri naših sosedih, v GZ Rogaševci. Na tekmovanju je naše barve zastopalo 9 ekip. Dve ekipi sta bili iz PGD Dolnji Slaveči in kar 7 ekip iz PGD Motovilci. Škoda le, da se tej vnemi delovanja z mladino, ni priključilo še katero drugo domače društvo. Tako bi namreč bili še močnejši in bolj prepoznavni. Tudi tekmovanje v orientaciji je bilo kar uspešno za nastopajoče. Eni so imeli več športne sreče, drugih pa se je žal držala smola. Kljub vsemu smo ponosni na njihov končni rezultat. Kategorijo pionirjev smo zastopali s 4 ekipami, kjer smo zasedli 8. mesto (Dolnji Slaveči), 14. mesto (Motovilci 3), 15. mesto (Motovilci 2) in 17. mesto (Motovilci 1). V kategoriji mladincev smo se prav tako predstavili s 4 ekipami, kjer smo osvojili naslednja mesta: 9. mesto (Motovilci 2), 18. mesto (Motovilci 3), 21. mesto (Motovilci 1) in 22. mesto (Dolnji Slaveči). Na tekmovanju v orientaciji smo sodelovali tudi v kategoriji pripravnikov, kjer je ekipa PGD Motovilci osvojila 2. mesto ter si tako pridobila vstopnico za 19. državno tekmovanje pionirjev in mladine 2016 na Golteh. Žal pa je sreča opoteča in kaj kmalu te lahko zapusti. Pripravniki so se kljub vsem težavam uvrstili na 28. mesto. Vendar z optimizmom in voljo

Pionirji, mladinci in pripravniki PGD Motovilci (foto: arhiv PGD Motovilci)

nadaljujejo naprej. Menimo, da si kljub vsemu zaslužijo največji aplavz in čestitke za dosežek. Seveda ne le njim, vsem preostalim ekipam mladine in mentorjem lahko le čestitamo in se jim zahvalimo za njihovo borbenost in vztrajnost. Predvsem pa hvala za njihov čas, ki nam velikokrat primanjkuje pri današnjem tempu življenja, ter da imajo ob vsem tem še željo delovati v človekoljubni organizaciji in se učiti pomagati ter spoštovati sočloveka. V bodoče naj jim volja in sreča ostaneta zvesta sopotnika, znanja je prav gotovo dovolj in ga nikoli ne bo zmanjkalo, zgolj se lahko le nadgradi. Preden strnem misli, naj naši gasilski mladini in mentorjem zaželim le še srečno in vse dobro v letu 2017, vsej ostali mladi generaciji pa naj bodo ti predvsem za vzor in pobudo v bodoče.

Mateja Knap

VESELJE PRI ZVONIKU V MOTOVILCIH

Prvo nedeljo v septembru so se prebivalci Motovilec ter njihovi prijatelji od blizu in daleč vnovič zbrali pri zvoniku na Cmorovem bregu. Najprej so udeleženi sodelovali pri božji službi, nato pa je sledilo še sproščeno druženje ob pogrjnjeni mizi.

Iskrena hvala vsem, ki so se srečanja udeležili ter poskrbeli za številne dobrote. Ravno tako hvala vsem, ki so kakorkoli sooblikovali tudi bogoslužno srečanje. Zvonik, katerega zvon se oglašča že 45 let, ima od novembra nova vrata v trpežni, aluminijski izvedbi. V prihajajočem času pa bo v celoti digitalizirano tudi zvonjenje. Hvala vsem dobrotnikom, ki so in še bodo naklonjeni tem delom. Motovilčarji, hvala lepa in Bog vas živi! Pri zvoniku se vidimo zopet prvo nedeljo septembra 2017.

Hvaležen duhovnik **Simon Sever**

Veseli vaščani pri zvoniku na Cmorovem bregu
(foto: arhiv S. Severja)

POHOD PO GRAŠČAKOVI POTI

Dne 11. septembra 2016 je Društvo za promocijo in razvoj turizma Občine Grad »Skouriš« organiziralo tradicionalni pohod po Graščakovi poti. V prelepem vremenu se je približno 60 pohodnikov podalo na 13 km dolgo pot, ki je potekala mimo kulturnih in zgodovinskih znamenitosti naše občine. Po pohodu je sledilo druženje pred Info pisarno v Radovcih.

Daniel Huber

Pohodniki Graščakove poti pred Info pisarno v Radovcih
(foto: M. Ficko)

DEKD V VULKANIJI

Zavod za upravljanje kulturne dediščine Grad je letos spet sodeloval na 26. Dnevh evropske kulturne dediščine (DEKD), ki so potekali po celi Sloveniji pod naslovom Dediščina okoli nas.

Ker imamo v naši okolici veliko dediščine, tako kulturne kot naravne, smo tematiki namenili dva dneva. Obiskovalcem smo odprli vrata geološkega muzeja, da bi širše spoznali dediščino, predvsem pa obrt, ki izginja v sodobnem svetu.

Prvi dan, v soboto, 1. oktobra, smo obiskovalcem pod nazivom Kamen in usnje širše predstavili Lednarjevo usnjarno in usnjarsko obrt, ki se je izvajala v tej hiši pred dobrih petdesetimi leti. Obiskovalci so podrobneje spoznali, kako so predelovali usnje v preteklosti in kaj pomenijo ostanki v muzeju, ki ponazarjajo potek predelave usnja. Dodatno pa smo jim ta dan ponudili brezplačno delavnico, na kateri so si lahko izdelali nakit iz usnjenih vrvic in raznih mineralov, saj v muzeju predstavljamo tudi kamnine in razne minerale, ki so naravno bogastvo. Drugi dan DEKD je potekal v nedeljo, 2. oktobra. Ta dan smo obiskovalcem pod nazivom Z vlakom po vulkanski deželi ponudili poleg doživetja v globinah goriškega vulkana še legende skozi vožnjo z Olijevim turističnim vlakom po vulkanski deželi. Na poti so obiskovalci slišali tri legende, ki krožijo v naših krajih, burijo duhove in nas spominjajo na nekdanje grajsko življenje. Obiskovalci so si na poti

DOGAJALO SE JE

ogledali tudi kamnolom in Kačovo mlako, v kateri se je kopal zmaj Kač.

Ker smo s tovrstno predstavitvijo popestrili obisk Vulkanije, bomo tudi v naslednjem letu pripravili program v času Dnevov evropske kulturne dediščine, s katerim bomo vsem obiskovalcem približali kulturne in naravne vrednote naše občine.

Danijela Krpič

Obiskovalci so imeli dodatno ponudbo z delavnico v Lednarjevi usnjarni (foto: D. Krpič)

PO POTEH NEKDANJIH GRAČKIH DUHOVNIKOV

V soboto, 15. oktobra 2016, smo grački romarji romali po poteh naših duhovnikov, ki so bili povezani z župnijo Grad in so del svojega pastoralnega dela posvetili tudi ljudem v današnji celjski škofiji. Z dvema avtobusoma smo se odpravili najprej proti Slomu pri Šentjurju pri Celju. Prva postaja je bila rojstna hiša blaženega Antona Martina Slomška. Omenjeni duhovni velikan slovenskega naroda nas še danes nagovarja k skrbi za slovenstvo in k predanosti Kristusu. Še bolj kot Slomškova duhovna dediščina pa nas je na dan romanja zanimala duhovna dediščina gospoda Štefana Recka, nekdanjega gračkega

Skupinska slika gračkih romarjev (vir: grad.zupnija.info)

in nazadnje ponkovškega župnika. Romali smo točno na datum njegove smrti, ob 30. obletnici. Po sveti maši v cerkvi svetega Martina na Ponikvi, smo stopili proti grobu pokojnega duhovnika.

Naslednja postaja župnijskega romanja je bila župnija Prebold. Nekoč se je kraj po zavetniku sv. Pavlu imenoval Šentpavel. Eno leto je v omenjeni župniji kot kaplan deloval gospod Štefan Kuhar. Na drugi strani hriba, v Trbovljah, je kot kaplan služboval gospod Rudolf Ficko. Tako sta Reckova sošolca delovala vsak na svoji strani hriba Mrzlica. Eden med Savinjčani, drugi med Zasavčani. V obeh župnijah nas je ob romanju lepo sprejel in nagoovoril domači dušni pastir.

Nazadnje smo se ustavili v Hrastniku. Cerkev Kristusa Kralja v centru Hrastnika so začeli graditi leta 1935. Zgrajena je bila leta 1936. Če v tem, za krščanstvo tako težkem okolju, ne bi pričeli z gradnjo cerkve pred vojno, bi omenjeni kraj z več kot 5000 prebivalci zelo verjetno še danes ne imel svoje cerkve.

Marko Magdič, župnik

GASILSKA VAJA GZ GRAD

V sklopu aktivnosti v mesecu požarne varnosti je bila na požarnem območju GZ Grad po predhodnem načrtu vaje izvedena gasilska kombinirana, terenska enodnevna praktična vaja operativnih gasilskih enot v lokalni skupnosti Občine Grad z delovnim imenom »Vidonci 2016«. Vaja je potekala na požarnem območju PGD Vidonci 30. oktobra 2016 v jutranjih urah.

Na vaji so sodelovala vsa gasilska društva GZ Grad z vsemi razpoložljivimi gasilskimi vozili, operativnimi člani in opremo, vključno s pomočjo in sodelovanjem ReCo M. Sobota. Namen gasilske praktične vaje je bil preverjanje gasilske taktike gasilskih enot pri postopkih reševanja in gašenja ter pravilnem rokovanju in uporabi gasilske reševalne in zaščitne opreme, gasilskih vozil in črpalk ter pravilna uporaba zvez pri komuniciranju na intervenciji ter pravilni postopek vodenja intervencije z vzpostavitvijo sektorjev.

Gasilci na vaji v Vidoncih (foto: arhiv GZ Grad)

Alarmiranje gasilskih enot je potekalo preko ReCo M. Sobota po pozivnikih in mobilnih telefonih. Odziv enot je bil hiter, izvozi enot in prihodi na požarišče so bili primerni glede na oddaljenost, prav tako pa je sama komunikacija enot preko radijskih zvez potekala skoraj brez napak. Naloge na sami vaji so bile opravljene dobro z nekaj pomanjkljivostmi, kar je normalno in se bo moralo tudi odpraviti. Vodja intervencije je bil tokrat domači poveljnik PGD Vidonci, ki je svoje delo tudi zelo dobro opravil, seveda s pomočjo vodij enot posameznih sektorjev, nadzor pa sta izvajala poveljnik in predsednik GZ Grad s prisotnostjo županje Občine Grad. Pohvalno je, da se na vsakoletni takšni jesenski vaji vidi napredek gasilcev pri opremljenosti, postopkih, zaščitni opremljenosti in posodobljeni reševalni tehniki, ki jo gasilske enote načrtno nabavljajo za svoje delo. Po samem koncu vaje je bila opravljena kratka analiza vaje, širša pa na seji GZ Grad, kjer so se analizirali vsi postopki gasilcev na vaji. Sklep o odpravi pomanjkljivosti so vsi soglasno podprli. Po končani vaji so vsi udeleženci bili postreženi s toplo malico, ki jo je za GZ pripravilo domače PGD Vidonci.

Milan Špilak, poveljnik GZ Grad

SREČANJE STAREJŠIH OBČANOV

»Cilj starih ljudi: Tako je prvi cilj postati moder, saj prihaja od starih, ki so postali modri, blagoslov za ljudi. Drugi cilj je začutiti posebno bližino do večnega. Toda najpomembnejša naloga starih ljudi pa je kazati na luč, ki sveti med nami. Stari ljudje vidijo globlje. Vidijo bistvo. Vidijo luč, tudi če se zdi zakrita. Modri stari ljudje razumejo življenje. In zrejo, kar je zdravo in celo sredi našega življenja.« (Anselm Grün)

V nedeljo, 13. novembra, je v gasilskem domu pri Gradu potekalo že tradicionalno srečanje starejših občank in občanov občine Grad. Srečanje se je začelo s sveto mašo, v cerkvi Marije Vnebovzete pri Gradu, ki jo je daroval domači župnik g. Marko Magdič, nato pa nadaljevalo v gasilskem domu. Okrog 130 udeleženi občanov, starejših od 70 let, se je imelo čast razveseliti ob kulturnem programu, plesu in zvoku nežnih melodij, ki so jih izvajali učenci OŠ Grad. Starejši so v nekajurnem druženju obujali spomine in delili srečne in tudi nekoliko manj srečne življenjske preizkušnje s svojimi znanci in prijatelji, saj se nekateri vidijo samo na teh tradicionalnih srečanjih starostnikov.

Za vse navzoče je spregovorila tudi županja Cvetka Ficko, ki je izrazila veselje nad visokim številom zbranih občank in občanov, jim zaželela prijetno druženje z besedami, »čas v katerem živimo, nam vse bolj narekuje, da le medsebojno razumevanje, strpnost in spoštovanje zagotavlja prijazno in kakovostnejše življenje.« Duhovno misel in

blagoslov za kosilo je dal župnik g. Marko Magdič. Ob kosilu so skupaj z županjo nazdravili za zdravo in mirno nadaljnjo pot življenja. Vsak udeleženec je bil ob pogostitvi skromno obdarjen.

Mihaela Žokš

Starejši občani na tradicionalnem srečanju (foto: M. Žokš)

Z ZNANJEM NA POMOČ!

To, kar vemo, je kapljica; to, česar ne vemo, je morje, je dejal Isaac Newton. Za uspešno ter učinkovito gašenje in reševanje gasilci poleg ustrezne gasilske opreme rabijo tudi veliko znanja iz različnih področij. Zato v Gasilski zvezi Grad, v zadnjem času pospešeno vlagamo v izobraževanje gasilcev. Z nenehnim razvojem novih materialov in novih načinov gradenj se okolje, v katerem živimo, nenehno spreminja, k temu je potrebno slediti z znanjem in tudi gasilsko opremo.

Eno izmed izobraževanj je bilo v soboto, 26. novembra 2016, na Dolnjih Slavečih, ki ga je organizirala Gasilska zveza Grad. Določili smo štiri različna področja taktičnega delovanja gasilcev: gašenje sončnih elektrarn, gašenje naftnih derivatov, gašenje ob požarih na strehah in gašenje dimniških požarov. V ta namen smo povabili štiri inštruktorje iz gasilske šole, ki so nam teoretično in praktično prikazali pravi in učinkovit pristop delovanja gasilcev v prej naštetih okoliščinah. Marsikom verjetno

Prikaz novih načinov dela gasilcev (foto: arhiv S. Recka)

Gasilci na usposabljanju na Dolnjih Slavečih (foto: arhiv S. Recka)

ni jasno, da lahko naprave, ki so pod električno napetostjo gasilci gasimo tudi z vodo; vendar samo z ustrezno opremo in pravilnim pristopom, kar smo lahko tudi praktično preizkusili. Prav tako smo pridobili novo znanje pri gašenju utekočinjenega naftnega plina. Na področju gašenja streh so nam bili predstavljeni različni pristopi gašenja, z različnimi orodji smo preizkusili prežagovanje pločevinaste strehe. Tako smo tudi prvič preizkusili motorno žago, ki smo jo v letošnjem letu nabavili in je namenjena za rezanje različnih materialov in s tem učinkovitejšemu posredovanju naših gasilcev. Prav tako smo veliko novega izvedeli na področju taktike gašenja dimniških požarov. Pri tem je potrebno poudariti, da je osnova za preprečitev dimniških požarov ustrezen in čist dimnik, uporaba ustrezno suhih drv in pravilen način kurjenja. Inštruktorji so se zelo potrudili in so nam na strokoven in zanimiv način povedali in prikazali veliko novega. Vse skupaj je bilo zelo zanimivo, zato je sobotni dan bil hitro pri koncu. Udeleženci so odšli domov navdušeni in z novimi znanji pripravljeni priskočiti občankam in občanom na pomoč.

V imenu Gasilske zveze Grad, kakor tudi v imenu vseh gasilcev, želim občankam in občanom vesele božične praznike in srečno ter varno novo leto 2017.

Stanko Recek, predsednik Gasilske zveze Grad

11. SREČANJE GASILSKIH VETERANOV

V nedeljo, 27. novembra 2016, so se v prostorih PGD Grad zbrali gasilski veterani GZ Grad na svojem že 11. srečanju, ki ga organizira vsako leto GZ Grad. Velika večina od vabljenih gasilskih veteranov se je srečanja tudi udeležila. Srečanje se je začelo z minuto molka za vse preminule gasilske tovariše, med drugim tudi za našega preminulega tovariša častnega predsednika GZ Slovenije Ernesta Eörija, ki je bil na dosedanjih srečanjih skoraj vedno prisoten. Po minuti molka je vse prisotne pozdravil predsednik GZ Stanko Recek. Z zahvalnimi besedami gasilskim veteranom za dolgoletno opravljeno delo ter nesebično

pomoč na gasilskem področju in občanom je prisotne pozdravila tudi županja Cvetka Ficko, ki je s svojo prisotnostjo polepšala srečanje gasilskim veteranom. Sledila je kratka predstavitev dela GZ na operativnem in organizacijskem področju v tekočem letu ter nato skupinsko slikanje za spomin na srečanje. Vsi prisotni so v spomin na to srečanje bili obdarjeni s skromnim darilom – kapo s senčnikom in zlatim napisom »Gasilski veteran GZ Grad«, za kar so bili zelo zahvalni. Sledilo je kosilo in obujanje spominov prejšnjih časov, ko so se z vsemi močmi brez nekaterih materialnih sredstev borili za napredek gasilstva v svojih vaseh, ter iz nič naredili za tiste čase veliko podlago za nadaljevanje, ki ga nadaljujejo gasilci v današnjih časih. Velika večina gasilskih veteranov pa je še vedno zelo aktivna s svojim sodelovanjem, pa naj bodo to obletnice, svečanosti, prevzemi, Florjanovo, Velika noč ali pogrebi. Radi pomagajo in se družijo tudi ob drugih prilikah ne samo na vsakoletnem srečanju. Razšli so se veseli z željo, da se na naslednjem srečanju tudi spet vsi vidijo in pokramljajo ob dobri kapljici.

Milan Špilak, poveljnik GZ Grad

Gasilski veterani GZ Grad (foto: arhiv GZ Grad)

POSTAVITEV NOVOLETNE JELKE

Tudi letošnji adventni čas smo popestrili s postavitvijo božično novoletne jelke, ki bo krasila vas in okolico gasilskega doma na Dolnjih Slavečih. Na prvo adventno

Novoletna jelka na Dolnjih Slavečih (foto: M. Knap)

nedeljo, 27. novembra 2016, smo s člani ŠRD Dolnji Slaveči postavili jelko, katera nas bo ob vsakem sprehodu razveseljevala z lesketom lučk, katere bodo veselo poplesavale po vejah. Čeprav je čas tak, da bi nas lahko v ta čas popeljale tudi že snežinke, smo ta dogodek morali izpeljati brez njih. Kljub temu smo poskrbeli, da je zadišalo po domačih dobrotah in kuhanem vinu. Člani ŠRD Dolnji Slaveči v družbi mimoidočih smo se tako poveselili in vstopili v adventni čas. Lučke, ki veselo lesketajo in plešejo, naj nas tudi vodijo skozi ta praznični čas. Vsem vam pa naj prinese čim lepše božično-novoletne praznike ter vse dobro v prihajajočem letu.

Mateja Knap

MIKLAVŽ V MOTOVILCIH

Kaj so trije najhujši dogodki v otroštvu? Prvi odhod iz maminega naročja, izguba najljubše igrače in prihod Miklavža s parklji. Zadnji dogodek je predvsem odvisen od tega ali je bil otrok skozi celo leto priden ali poreden. Motovilski otroci so zadnji dogodek doživeli dva dni pred godom sv. Miklavža, 4. decembra ob 17. uri, ko jih je Miklavž obiskal pred gasilsko vaškim domom v Motovilcih. Ni prišel sam, spremljal ga je tudi parkelj. Po poročanju najmlajših obiskovalcev je ta imel velike zobe in ostre roge. Skupaj sta razdelila darila najmlajšim v vasi.

Obisk Miklavža je uvertura v veseli december. Naj bo zasnežen, poln toplega čaja, z veliko radosti, z obilo okusnih dobrot, čokolade, medenjakov, zdravja in bližine domačih.

Eva Kolbl

Miklavž s parkeljnom med otroki v Motovilcih (foto: Bojan Fujs)

MIKLAVŽ V KRUPLIVNIKU

Tudi v letošnjem letu so bili naši otroci pridni. Vso leto je to spremljal tudi Miklavž, ki jih je kot prvi v mesecu decembru obdaril in razveselil. V veselo pričakovanje dobrega moža je naše otroke popeljala gledališka skupina Pikepoke z igrico Zrcalce. Otroci so zatem navdušeno priklicali še Miklavža, ki jih je obdaril in jim priklical nasmeh na obraz. Obljubili so mu, da bodo tudi v prihodnje pridni in ubogljivi, da se bodo z njim lahko srečali spet prihodnje leto.

Tadeja Rajbar

Miklavž je obdaril otroke v Kruplivniku (foto: T. Rajbar)

DOGAJANJE V KRAJINSKEM PARKU GORIČKO

DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE

V Javnem zavodu Krajinski park Goričko smo z Dnevi evropske kulturne dediščine pričeli 29. septembra z odprtjem razstave Življenjske poti – slovenske zdomske delavke na avstrijskem Štajerskem.

Odprte razstave Življenjske poti (foto: Gregor Domanjko)

DOGAJALO SE JE

Razstavo je pripravila Pavlova hiša v Potrni v Avstriji in obravnava problematiko delovne migracije žensk. Razstavo spremljajo video intervjuji žensk in katalog. Vsebinsko razstavo je na otvoritvi predstavila Susanne Weitlaner ter v živo dopolnila ena od v raziskavi sodelujočih žensk, ki je pripovedovala o svojih življenjskih izkušnjah pri iskanju zaposlitve v tujini. Odhajanje na delo čez mejo je značilno tudi za Goričko in prav gotovo sooblikuje človeka in njegovo bivanje v domačem okolju. 2. oktobra smo za obiskovalce gradu Grad pripravili še Dan odprtih vrat in jim na ta način približali letošnjo tematiko dnevov De-diščina okoli nas.

Štefanija Fujs

JESENSKI BAZAR

Osrednja prireditve leta, ki je namenjena promociji rokodelcev, ponudnikov pridelkov in domačih produktov ter jesenske kulinarike, je Jesenski bazar. 8. oktobra so tako obiskovalci lahko izbirali med raznovrstno ponudbo na skoraj 30 stojnicah. Mlajši obiskovalci so si ogledali gledališko igro Medvedek Sladkosnedek skupine Pike Poke in ustvarjali v delavnicah z zavodom Ac Cedo iz Cankove. V osrednjem delu prireditve smo novim ponudnikom podelili pravico do uporabe Kolektivne blagovne znamke Krajinski park Goričko ter razglasili letošnjega lastnika Naj visokodebelnega sadovnjaka (Mitja Pörš iz Vučje Gomile) in lastnico Naj travnika na Goričkem (Ana Gašpar iz Čepinec). Drugo mesto sta si delila travnika od Grada in iz Gornjih Petrovec.

Kulturni program 11. jesenskega bazara (foto: Mojca Podletnik)

Odprtje razstave 4 dežel (foto: M. Podletnik)

V kulturni program prireditve sta nas nato popeljali Folklorna skupina iz Kobilja ter mlajši folkloristi Osnovne šole Grad. Glasbena etno skupina Gorički klantoš pa je znova dokazala, kako čudovito skrbi za pesemsko ljudsko izročilo. Program prireditve je povezoval Nino Gumilar. Po živahnem sejmskem dogajanju smo v sodelovanju s KD Fotovideoklub Lendava odprli še razstavo Fotografije 4 dežel, ki združuje dela slovenskih fotografov kot tudi sosednjih dežel. 47 avtorjev nam tako v svojih 68 fotografijah podaja svet poln vtisov, življenja in naključnih trenutkov. Odprtju razstave je sledil koncert pianistke Olge Kous in violinistke Monike Kammerlander, ki sta poskrbeli za pravo vzdušje koncertnega večera.

Štefanija Fujs

79 IMETNIKOV KOLEKTIVNE BLAGOVNE ZNAMKE KRAJINSKI PARK GORIČKO

Kolektivna blagovna znamka Krajinski park Goričko je naša intelektualna lastnina, ki smo jo na Uradu Republike Slovenije zaščitili. Uspešno smo letos zaključili že 3. Javni poziv in pravico do uporabe Kolektivne blagovne znamke Krajinski park Goričko podelili 16 novim prejemnikom. Prejel jo je 1 vlagatelj za izdelke domače in umetnostne obrti, 4 vlagatelji za storitve in 11 vlagateljev za živila. S tem se je število imetnikov povečalo iz 63 na 79. Pomen znamke, ki jo ima že 79 ponudnikov, je kakovost blaga in storitev, tradicionalnost, geografsko poreklo ter povezovanje in prepoznavnost Krajinskega parka Goričko, kar je za prejemnike pravice do uporabe lahko le vir konkurenčne prednosti na trgu.

Marina Horvat

Novi prejemniki Kolektivne blagovne znamke KPG (foto: M. Podletnik)

ANDREJEV SEJEM

26. novembra smo v viteški dvorani ob godu sv. Andreja obhajali sv. mašo, ki sta jo darovala župnik Marko Magdlič in kaplan Gregor Šemrl. Blagoslovu adventnih venčkov sta sledila nagovora direktorice Stanke Dešnik in županje Cvetke Ficko. Obisku manjšega sejma na grajskem dvorišču, ki je vabil k nakupu rokodelskih in domačih izdelkov,

Andrejev sejem na grajskem dvorišču (foto: S. Dežnik)

je sledilo druženje in pogostitev Karitas Župnije Grad. Tako nas je dogodek popeljal v bližajoč se vesel, miren in pričakovanja poln praznični čas v letu.

Štefanija Fujs

NOVI PROJEKTI V IZVAJANJU

Javni zavod Krajinski park Goričko je v Programu čezmejnega sodelovanja Interreg, sofinanciranem iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, v obdobju 2014-2020 prijavil dva projekta, s partnerjem iz Avstrije in s partnerjem iz Madžarske. Oba projekta sta bila odobrena.

321 go

3 Schlösser
3 gradovi

2 Länder
2 deželi

1 Geschichte
1 zgodba

Projekt 3 gradovi 2 deželi 1 zgodba - Razvoj kulturnega turizma v čezmejnem podeželskem prostoru »321 go«

Glavni cilj projekta je oblikovanje trajnostne kulturno turistične destinacije z novimi kulturno turističnimi produkti na čezmejnem območju. Projektni partnerji so JO-PERA (grad Tabor) - vodilni partner, PMMS (grad Murska Sobota) in JZKPG (grad Grad). Glavni rezultati projekta bodo zgodovinska razstava na vseh treh gradovih, povezovalna zgodovinska družinska tura, izvedba skupnih

Tiskovna konferenca na gradu Tabor (Neuhaus am Klausenbach) v Avstriji (foto: N. Krpič)

rokodelskih sejmov, delavnice domače in umetnostne obrti, fotografski natečaj, video delavnica in izboljšana infrastruktura na gradu Grad in Murska Sobota. Na gradu Grad bodo od 2017 na voljo avdio vodiči za samostojne ogledne gradu, 2018 pa se bo obnovila grajska kapela in predprostor, kjer bo razstava o zgodovini gradu, raziskani v okviru projekta. Izdelana bo 3D sestavljanica gradu Grad iz lesa. Izvajale se bodo razne delavnice in izdelana bo družinska kultTour knjižica, kjer bodo povezani vsi trije gradovi v skupno krožno turistično pot, na tej poti pa bo turist spoznal naravne in kulturne znamenitosti.

Nataša Krpič

Razvoj turističnih produktov za povečanje prepoznavnosti kulturne in naravne dediščine ob slovensko-madžarski meji »Green Exercise«

Projekt si je za cilj zastavil skupno promocijo obstoječe čezmejnega kulturne in naravne turistične ponudbe obmejnega prostora, s poudarkom na zdravem življenjskem slogu. Načrtovani so »zeleni parki« na devetih lokacijah, s pomočjo kolesarskih in pohodnih poti pa se bodo povezali kulturni in naravni turistični elementi, razvoj atrakcij, razvoj nastanitvenih kapacitet, izobraževanje za kolesarske vodnike na čezmejnem območju, izvedba delavnic na temo narave in zdrav način življenja ter gospodarjenja. V projektu sodeluje 8 projektnih partnerjev, štiri na slovenski strani in štiri na madžarski strani. Vodilni partner projekta je Narodni park Őrség. Javni zavod Krajinski park Goričko bo tako v okviru projekta kupil 10 treking koles za obiskovalce in prenočevalce gradu, izdelal se bo turistični zemljevid, pred gradom se bo vzpostavil »zeleni park« s senzomotoričnimi napravami za vse starosti, poleg kolesarskih in pohodnih poti pa se bo postavilo 30 info stebričkov o naravnih vrednotah in kulturnih spomenikih.

Nataša Krpič

Tiskovna konferenca v Pityerszeru na Madžarskem (foto: S. Dežnik)

ŠTEFAN RECEK

S SVOJO POŽRTOVALNOSTJO IN DRUŽABNOSTJO JE ZNAL PRITEGNITI LJUDI

V spomin gračkemu duhovniku Štefanu Recku ob 30. obletnici njegove smrti

18. oktobra letos je minilo okroglih 30 let, odkar je zemeljsko domovino zapustil priljubljeni grački duhovnik Štefan Recek. Gomiličan, iz rojstne župnije Turnišče, je pri Gradu deloval od 1. decembra 1973 pa vse do 1. avgusta 1981. V skoraj osmih letih je med tukajšnjimi prebivalci pustil neizbežen pečat. Cerkev pri Gradu in njen verski utrip sta se znova razplamtela. Zaradi Recka so v cerkev prihajali starejši, v božji hram je privabljal veroučence, poseben magnet pa je mladi duhovnik namenjal mladini. Verjetno bi bil njegov vpliv še večji, vendar je dobrosrčnega duhovnika že pri zgodnjih 44 letih premagala huda bolezen.

Štefan Recek je bil rojen 20. novembra 1941 v Gomilicah v župniji Turnišče. Štiri leta osnovne šole je obiskoval v rojstnem kraju, štiri leta pa v bližnjih Črenšovcih. Kot salezijanski gojenec je štiri leta preživel v Zadru, kjer je tudi končal gimnazijo. Po odsluženem vojaškem roku v letih 1961–1963 v Valjevu je stopil v škofijsko bogoslovno semenišče v Ljubljani. V duhovnika je bil posvečen 29. junija 1968 v Mariboru. Eno leto je opravljal službo nedeljskega kaplana v Miklavžu pri Mariboru, štiri leta pa službo kaplana v Murski Soboti. Leta 1973, za časa župnika Ivana Kolenca, je bil premeščen h Gradu, kjer je bil pet mesecev kaplan, nato pa je po upokojitvi duhovnika Kolenca nastopil službo župnijskega upravitelja. Reckova postojanka pri Gradu je priča, da se duhovnik ni le posvečal materialnim potrebam takratne župnije, ampak je v prvi meri ostajal človek – dušni pastir s čutom do svojih faranov in njihovih duhovnih potreb. V tistem času je pri Gradu, tudi zavoljo predhodnika duhovnika Ivana Kolenca, nastalo splošno nezadovoljstvo nad takratnim verskim življenjem. Nekaterim je Kolencova strogost pomenila avtoriteto, spet drugim pa je njegova pretirana načelnost vzbujala nekakšen odpor. S prihodom naslednika, duhovnika Štefana Recka, ki je bil mimogrede sosed in sovaščan Kolenca, sta župnija in z njo versko življenje ponovno začela rasti. Kako ali na kakšen način se je pokojni Recek lotil »prebujanja gračkih vernikov«, seveda ostaja skrivnost. Zagotovo je v času kaplanovanja spoznal nekakšen utrip gračke župnije, pa vendar bi mogoče kdo rekel, da je bil Recek preprosto in najprej samo človek. Človek, ki si je znal vzeti čas za sočloveka, se večkrat pošaliti, predvsem pa biti odprt do vseh – pa naj je bilo to v cerkvi ali izven nje.

Poseben poudarek je Recek dajal tako mladim kot starejšim. Lahko bi rekli, da je evangelij izpolnjeval v praksi. Začel je s poučevanjem mladinskega verouka,

v svoje vrste je vabil mlade ministrante, bralce beril, nadaljeval je z nedeljskimi popoldanskimi »molbami«, poseben čut pa je namenjal tudi bolnim in onemoglim; pozabljal pa ni niti na najmlajše. Posebej takrat, ko je katerega izmed svojih veroučencev, z »belim hroščem« odpeljal kar domov.

Štefan Recek, duhovnik pri Gradu (foto: arhiv družine Gumilar)

Duhovniki Ivan Kolenc, Štefan Kuhar, Rudolf Ficko in Štefan Recek v grački cerkvi ob novi maši Rudolfa Ficka leta 1968 (foto: arhiv Irene Grah)

Farani se ga torej spominjajo kot vselej odprtega človeka, ki se ni zaklepal med štiri stene župnišča. Vsakomur je poklonil lepo besedo, do vsakega je gojil pristen človeški odnos. Zato se ne čudi, da je takratna gračka cerkev ob nedeljah postajala premajhna. Posebej zapisano, v spominu starejših, pa ostajajo druženja po svetih mašah, ko je Recek takoj, ko je slekel talar, prišel med ljudi in se z njimi tudi osebno srečal in pogovoril. Zagotovo pa mu je bila neizmerna čast, da je prav v njegovem župnikovanju gračka fara dobila svojega (vsaj do sedaj) zadnjega novomašnika, domačina g. Viljema Kovača (sedaj župnik na Hotizi).

Duhovnikov neizpodbiten talent pa je bilo tudi petje. Recek je bil dober pevec, zato je večkrat tudi sam prevzel pobudo za petje – pa naj si je to bilo ob navadnih delavnikih v cerkvi ali tudi na pogrebih. Posebna novost v času Recka so bili tudi psalmi, ki so jih mlada dekleta pela ob oltarju.

A Recek je duhovno poslanstvo širil tudi s pomočjo materialnih potreb tukajšnje župnije. V njegovem času se je pri Gradu obnovilo: župnišče, marofska kapela, v cerkvi je bilo narejeno centralno gretje in obnovile so se tudi orgle (meh na električni motor). Ljudje so velikodušno sodelovali tako pri obnovi župnišča kot pri ostalih vzdrževalnih delih v cerkvi.

Župnik Recek je rad zapel tudi na pogrebih
(foto: arhiv družine Gumilar)

Štefan Recek in škof Smeju v graški cerkvi
(foto: arhiv župnijske kronike)

Leta 1981 je Recek bil premeščen v Mursko Soboto. Že takrat naj bi bil tožil zaradi zdravstvenih težav, zato v Soboti ni ostal dlje kot tri leta. Njegova zadnja postojanka je bila Slomškova Ponikva, kjer je danes tudi pokopan.

V času njegove bolezni je iz leta 1985, ko je Recek že bil v Kliničnem centru v Ljubljani, ohranjeno Reckovo pismo g. škofu Jožefu Smeju. V pismu je razvidno, da je Recek ostajal optimističen do konca svojega boja z

boleznijo. V pismu škofu Smeju med drugim zapiše: »Z mano gre na bolje. Kemoterapija me pošteno obdelava. /.../ Drugače pa me ni zapustila dobra volja in življenjski optimizem. Globoko sem vsidran v veri v Božjo previdnost in se zavedam, da je vse to potrebno in koristno. /.../« Žal, se Recku življenjski optimizem ni obrestoval, kajti bolezen je napredovala. Nekaj dni pred smrtjo ga je škof Smej še zadnjič obiskal na Onkološkem inštitutu v Ljubljani. Recek takrat več ni mogel govoriti. Ustna votlina mu je bila ena sama rana. Umril je 15. oktobra 1986 ob 19. uri. Svoje življenje naj bi daroval za nekega duhovnika, čeprav imena Recek nikoli ni razodel. S svojo žrtvijo naj bi ga rešil tako, da ni zapustil duhovniške službe. Pogreba na Ponikvi so se udeležili tudi verniki od Grada. Žal, pesem žalostinka, pokojnemu duhovniku Recku, iz ust graških pevk, ni smela biti izpeta.

Ob 30. obletnici njegove smrti se rajnega duhovnika spominja tudi graška župnija. Ob nedavnem romanju so njegov grob in zadnjo postojanko njegove duhovniške službe, Slomškovo Ponikvo, obiskali nekateri naši župljani, tako na Ponikvi kot pri Gradu se je v Reckov spomin obhajala sveta maša, pripravlja pa se tudi kratka brošurica njemu v spomin.

Naj vzgled duhovnikovega življenja, ki se je moralo prehitro končati, nagovarja še mnoge nadaljnje rodove.

Nino Gumilar

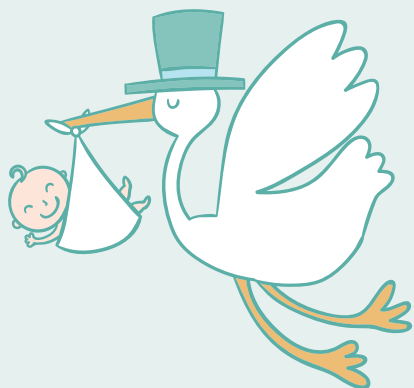
Viri: Spomini domačinov od Grada na duhovnika Štefana Recka. Štefan Kuhar: Mozaik podatkov iz župnije Grad, Grad: 2004, str. 94. Jožef Smej: Kadar pisma spregovoré – Stopinje 2007, str. 54.

Župnik Štefan Recek ob novi maši domačina Viljema Kovača
(foto: arhiv župnijske kronike)

Grob Štefana Recka na Ponikvi (vir: grad.zupnija.info)

VESELI DOGODKI

Miklavž je s svojimi parkeljmi že odšel, k nam pa prihaja Božiček. A ne samo Božiček, k nam prihaja novorojeno Dete, ki je smisel Božiča. Vsi ga pričakujemo z odprtimi srci in upanjem. Prinesel nam bo luč. Prinesel bo ljubezen, mir in veselje. Prinesel bo vse to, kar prinese vsak rojeni otrok svojim staršem – veselje in neizmerno ljubezen.

V naši občini je svojim staršem prineslo veselje in ljubezen 12 otrok. V občinskem glasilu objavljamo imena otrok, čigar starši na vlogi za enkratno denarno pomoč ob rojstvu otroka dovolijo objavo imena otroka. Tako je na občino v tem letu prispelo 12 vlog.

V letu 2016 se je rodilo 10 deklic in 2 fantka. Rodili so se Živa, Pia, Stela, Vid, Lea, Rok, Julija, Emma, Mia, Julija, Živa in Leja. Vsem otrokom želimo lep in miren Božič, kup otroškega veselja ter veliko ljubezni v krogu svoje družine.

Povabili pa smo tudi vse pare, ki so se letos poročili in vsaj eden prihaja iz naše občine, da se predstavijo v našem glasilu. Pare, ki so se vabilu odzvali, vam predstavljamo in jim na njihovi skupni poti želimo veliko ljubezni, spoštovanja in medsebojnega razumevanja.

Danijela Krpič

SIMONA IN MIHA

Simona in Miha

Pa ste le dočakali...

S temi besedami se je začelo najino poročno vabilo, s katerim sva najine najbližje vabila na najin poročni dan. Po dvanajstih letih najine skupne zveze sva se odločila, da se bova 9. julija 2016 poročila Simona Ulen iz Vanča vasi in Miha Žokš od Grada.

Kot dokaz najine ljubezni se nama je leta 2012 rodila hčerka Eva, tri leta zatem pa še sin Nejc. Zato sva se odločila, da je sedaj končno prišel čas, da najino ljubezen potrdiva še s poroko.

Civilni obred je potekal na gradu Grad, pred Bogom pa sva si najino ljubezen in zvestobo obljubila v cerkvi Marije Vnebovzete pri Gradu. Ta dan je bil poseben tudi za najinega sina Nejca, ki je ob tej priložnosti prejel zakrament svetega krsta.

Po končanem obredu smo se ob zvokih glasbe skupaj povesečili v gostilni Mencigar na Krajni. V jutranjih urah pa smo se odpravili v Vanča vas, kjer nas je čakal naš skupni dom.

SONJA IN SILVO

Sonja in Silvo

Po osmih letih sva se odločila, da stopiva na skupno življenjsko pot. Pot, ki naju bo še bolj povezala. Tako sva se 16. julija 2016 poročila Silvo Knap iz Dolnjih Slaveč in Sonja Andreč iz Sodišinec. Poročni dan se je začel s civilno poroko v poročni dvorani gradu v Murski Soboti. Ženinova priča je bil Jožef Knap, nevestina Jožica Kuzma. Po končani civilni poroki smo se odpravili v Evangeličansko cerkev v Murski Soboti, kjer je potekal cerkveni obred. Poročnemu obredu je sledil še krst najine hčerke Sare. Poročno slavlje smo nadaljevali v Vaško gasilskem domu Sodišinci. Najin poročni dan je bil kljub slabemu vremenu lep in nepozaben.

AMANDA IN ANDREAS

Amanda in Andreas

»Iz dveh je nastalo eno«

Pred devetimi leti me je moja pot službeno pripeljala v Avstrijo in sicer v Bad Gleichenberg. Leta 2014 sva se slučajno spoznala, kmalu zatem sva vedela, da sva si usojena. Nakar mi je 5. julija 2015 za moj rojstni dan postavil vprašanje vseh vprašanj. 30. julija 2016 sva se poročila v Bad Gleichenbergu. Matični del je bil na prostem v parku, kjer so bili prisotni prijatelji ter družine iz Slovenije, Avstrije in Švice. Nevestina priča je bila sestra Klaudija Klonfar, ženinova pa brat Martin Roppitsch. Pred vsemi prijatelji, družinami in pričama sva se še isti dan poročila cerkveno, kjer smo imeli dvojezični obred, katerega je vodil tudi duhovnik Simon Sever iz Bodonec. Slavje se je nadaljevalo v baročnem salonu, kjer smo vsi skupaj slavili do jutranjih ur.

Danes sva najsrečnejša človeka, najini življenjski poti sta se združili v eno in najini srca bijeta danes kot eno.

LIVIJANA IN DANIEL

Livijana in Daniel

Da skupno knjigo življenja bova pisala, sva se Daniel Mešič iz Dolnjih Slaveč in Livijana Šnepf iz Vaneče odločila, da najin dan zapečativa 6. avgusta 2016.

Civilni obred se je odvijal na gradu Grad, nadaljeval pa v cerkvi Sveti Jurij v Rogašovcih. Nevestina poročna priča je bil Drago Majcen, ženinova pa Franc Mešič. Poročni dan smo nadaljevali v Motelu Čarda v Martjancih.

V dvoje je lažje premagovati življenjske izkušnje, lažje se je smejati in ljubiti.

JASNA IN BOŠTJAN

Jasna in Boštjan z Emo in Aljažem

Najina predstava se je pričela davnega leta 2005, kjer sva se prvič spoznala in skupaj nastopila v satirični komediji z naslovom Chick Taun: Dödoli Western. Že takrat sva si bila simpatična, a je bil potreben čas, da je najina ljubezen zacvetela. Tako sva v letu 2011 začela igrati v najini skupni, tokrat romantični komediji in kot rezultat najine tesne povezanosti na najinih odrskih deskah se je v letu 2012 najini ekipi pridružila hčerka Ema. Ker je s prihodom hčerke naša ekipa postala še bolj uspešna in zabavna, sva se odločila, da ekipo povečava za še enega člana. Že v letu 2014 se je rodila nova zvezda, sin Aljaž. Zaradi srčnih zahtev produkcijske hiše pa sva se Boštjan Sinic iz Dolnjih Slaveč in Jasna Habot iz Cankove odločila, da narediva novo predstavo z razširjeno ekipo. V soboto, 3. septembra, je tako doživela premiero nova predstava Poroka, da te kap. Predstava se je odvijala v Sončnem gaju v Otovcih. V čudovitem ambientu na prostem se je najprej odvil uradni del, nato pa je sledila zabava kot se za premiere spodobi.

VALERIJA IN DARKO

Valerija in Darko

*Zame lepšega ni, kot to, da vse sem ti.
Zame boljšega ni, kot to, da ob meni si ti.*

1. oktober 2016 je postal najin dan. Z najinimi najdražjimi sva preživela prečudovit dan, dan poln čustev in spominov. Postala sva eno, postala sva mož in žena. Po skupnih sedmih letih spoznavanj sva se odločila narediti pomemben korak v življenju. Ženin Darko iz Male Polane je s svojimi svati in pozvačinom prišel že zgodaj v soboto dopoldne. V Motovilcih, kjer je bila doma nevesta Valerija Šadl, ga je pričakala lepa dobrodošlica. Preden pa sva lahko izrekla svoj DA, so nama mladi iz Motovilcev ter Gasilska zveza Grad pripravili nepozabno presenečenje.

Civilna poroka je potekala v poročni dvorani na gradu pri Gradu, cerkvena pa v cerkvi Marije Vnebovzete pri Gradu. Nevesti je ob strani stala priča Slavko Sraka, ženinu pa Drago Tratnjek. Poročno slavlje smo nadaljevali v gostišču v Nedelici, kjer je za dobro zabavo do jutranjih ur poskrbela skupina Genial. Po poroki pa sva se preselila na najin nov skupni dom v Motovilcih. Zahvalila bi se najinim družinam, sosedom in prijateljem, da so bili z nama ter nama s svojo navzočnostjo polepšali ta dan.

IZJAVA GLEDE DENACIONALIZACIJE GRADU PRI GRADU

V Ustanovi dr. Šiftarjeva fundacija upravičeno zaskrbljeni

Ob javno objavljeni informaciji o sklepu Vrhovnega sodišča Republike Slovenije o vrnitvi premoženja Ferdinanda Lindvaya Hartnerja njegovim potomcem se je z zaskrbljenostjo odzvala Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija, ki ima svoj sedež v Vrtu spominov in tovarštva na Petanjcih v Občini Tišina. Tako sta Uprava in Programski svet Ustanove dr. Šiftarjeva fundacija (UŠF) na svoji skupni seji 16. septembra 2016 na Cankovi, sprejela izjavo za javnost, ki sta jo podpisala predsednik uprave UŠF Ernest Ebenšpanger in predsednik programskega sveta UŠF mag. Franc Kuzmič: »Uprava in Programski svet Ustanove dr. Šiftarjeva fundacija (UŠF) sta se na svoji skupni seji, 16. septembra 2016 na Cankovi, seznanila z javno objavljeno informacijo o sklepu Vrhovnega sodišča RS o vrnitvi premoženja Ferdinanda Lindvaya Hartnerja njegovim potomcem. Uprava in Programski svet UŠF nista širše razpravljala o vseh vidikih te odločitve, čeprav je možno in utemeljeno razpravljati o njih, ob vseh znanih zgodovinskih in drugih dejstvih in okoliščinah.

Uprava in Programski svet UŠF pa odločno podpirata namero in prizadevanja pristojnih državnih organov, da bo grad na Gradu, kot kulturni spomenik državnega pomena, ostal še naprej v lasti Republike Slovenije in sedež Krajinskega parka Goričko.

Uprava in Programski svet UŠF ob tem z zadovoljstvom ugotavljata, da obstaja med UŠF in Javnim zavodom KP Goričko odlično, vzajemno in tudi širše družbeno koristno in produktivno sodelovanje. Tudi zato izražata pričakovanje, da bodo pristojni lokalni in državni organi še naprej podpirali prizadevanja vodstva KP Goričko za uspešno in kvalitetno vsestransko uveljavljanje njegove vloge v lokalnem, državnem in čezmejnem in srednjeevropskem okviru ter, da bodo v tem okviru z vsemi možnimi ukrepi pospešili tudi aktivnosti za dokončanje obnove in revitalizacijo največjega gradu na Slovenskem, gradu pri Gradu.«

Filip Matko Ficko

Grad Gornja Lendava v prvi polovici 20. stoletja
(foto: arhiv D. Krpič)

Spoštovane občanke in občani!

Pred nami je najlepši čas v letu. To je čas, ko iz nas sijeta sreča in veselje, ko delimo dobre želje in dneve preživljamo s svojimi najdražjimi. Zato naj vam tudi mi polepšamo te praznike in zimski čas z majhno pozornostjo.

Vsem občanom podarjamo

OLIJEVO BOŽIČNO DARILO

50% popust na vse vstopnice Vulkanije

Pridite nas obiskat, popestrite si praznike in zimske dni, spoznajte vulkansko podzemlje in doživite nepozabno potovanje v središče goričkega vulkana. Pri Olijju je vedno zanimivo in prijetno toplo.

Popust na vse vrste vstopnic lahko uveljavljate vsi, ki ste občani Občine Grad. S seboj prinesite osebno izkaznico in prejeli boste popust na vstopnico.

Popust lahko uveljavljate do 31. marca 2017.

Obiščite nas v našem odpiralnem času in nas spremljajte na naši spletni strani www.vulkanija.si.

Odpiralni čas Vulkanije od decembra do marca:

- torek – nedelja: 10.00 – 16.00
- ob ponedeljkih zaprto, 25. in 26. 12. ter 1.1. zaprto.

V januarju in februarju bodo vodeni ogledi potekali ob 10.00, 12.00 in 14.00.

Oli vas pričakuje!

*Bodite pogumni kot magma v središču Zemlje,
ki na svoji poti vedno vztraja in išče nove poti, da doseže površje.
Tako tudi vi vztrajajte in s pogumom iščite poti,
s katerimi boste dosegali zastavljene cilje!*

**Lepe in mirne božične praznike,
v novem letu pa obilo zdravja, veselja, uspehov in ljubezni
vam želijo**

**Danijela Krpič, direktorica ZUKD Grad in
sodelavci Tadeja Krauthaker, Anita Špilak Benko in
Klement Kovač**

KOLEDAR PRIREDITEV V OBČINI GRAD V LETU 2017

DATUM IN KRAJ	NAZIV PRIREDITVE	ORGANIZATOR	INFORMACIJE
22. januar Grad, župnijska cerkev	EKUMENSKO MOLITVENO SREČANJE	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350, zupnija.grad@gmail.com, http://grad.zupnija.info/
25. februar Telovadnica OŠ Grad	OBČINSKO TEKMOVANJE V NAMIZNEM TENISU	OŠ Grad	OŠ Grad, 02/551 88 10, 031 308 532, ravnatelj@o-grad.ms.mss.edus.si, www.osgrad.si
25. februar Motovilci, gasilski dom	MAŠKARADA	PGD Motovilci	PGD Motovilci Daniel Makari, 041 330 976
28. februar Grad, Vulkanija	PUSTOVANJE Z OLIJEM	ZUKD Grad	ZUKD Grad, 02/553 10 00, info@vulkanija.si, www.vulkanija.si
1. marec Grad, palacij gradu	ODPRTJE RAZSTAVE SLIK VON HIER AUS / OD TOD	JZ KP Goričko	KPG, 02/551 88 60, 041 659 436 vodniki@goricko.info, www.park-goricko.org
18. marec Vidonci, športni center	SPOMLADANSKI NOGOMETNI TURNIR	ŠD Vidonci	ŠD Vidonci, Ervin Kuzmič, 041 815 893
15. april Grad, Vulkanija	VELIKONOČNA DELAVNICA V VULKANIJI	ZUKD Grad	ZUKD Grad, 02/553 10 00, info@vulkanija.si, www.vulkanija.si
17. april Grad, župnijska cerkev	SREČANJE ZAKONCEV JUBILANTOV	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350, zupnija.grad@gmail.com, http://grad.zupnija.info/
23. april Grad, Bunderlov križ	BLAGOSLOV KONJ	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350, zupnija.grad@gmail.com, http://grad.zupnija.info/
23. april Avstrija - Porabje	POHOD TRIDEŽELNEGA PARKA GORIČKO – RAAB – ÓRSÉG	JZ KP Goričko	KPG, 02/551 88 60, 041 659 436 vodniki@goricko.info, www.park-goricko.org
25. april Grad, grajski prostori	FINALE KVIZA ČLOVEK IN NARAVA	JZ KP Goričko	KPG, 02/551 88 60, 041 659 436 vodniki@goricko.info, www.park-goricko.org
30. april Motovilci, gasilski dom	POHOD PO MOTOVILCIH	Peški DRS Motovilci	Gabriela Frumen, 041 346 664, gabi.frumen@gmail.com
30. april Grad, župnijska cerkev	BLAGOSLOVITEV TRAKTORJEV	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350, zupnija.grad@gmail.com, http://grad.zupnija.info/
1. maj Grad, Marofska kapela	ZAČETEK ŠMARNIC	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350, zupnija.grad@gmail.com, http://grad.zupnija.info/
7. maj Kovačevci, gasilski dom	POHOD PO KOVAČEVCIH	ŠD Kovačevci	Robert Šlemer, 031 570 810 slemer.robi@siol.net
20. maj Motovilci, gasilski dom	PREVZEM MOTORNE BRIZGALNE	PGD Motovilci	PGD Motovilci, Daniel Makari, 041 330 976
24. maj Grad, grajski prostori	ODPRTJE SLIKARSKE RAZSTAVE AVTORJA BRAHM D'HONT	JZ KP Goričko	KPG, 02/551 88 60, 041 659 436 vodniki@goricko.info, www.park-goricko.org
27. maj Grad, Vulkanija	POHOD PO OLIJEVI VULKANSKI POTI	ZUKD Grad	ZUKD Grad, 02/553 10 00, info@vulkanija.si, www.vulkanija.si
27. maj Motovilci, gasilski dom	4. TEKMOVANJE V KUHANJU MOTOVILSKEGA BOGRAČA in 20 LET DŠKT LUKAJ MOTOVILCI	DŠKT Lukaj Motovilci	Andrej Čerpnjak, 070 742 663, cerpnjak.andrej@gmail.com
4. junij Dol. Slaveči, gasilski dom	POHOD PO DOLNJIH SLAVEČIH	ŠRD Dol. Slaveči	Slavica Potočnik, 041 729 469 slavicapotocnik11@gmail.com
4. junij Grad, župnijska cerkev	PRVO SV. OBHAJLO	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350, zupnija.grad@gmail.com, http://grad.zupnija.info/
9. junij Grad, osnovna šola	DAN ODPRTIH VRAT OŠ GRAD	OŠ Grad	OŠ Grad, 02/551 88 10, 031 308 532, ravnatelj@o-grad.ms.mss.edus.si, www.osgrad.si
9. junij Grad, grajski prostori	RAZSTAVA 9. FOTOGRAFSKEGA NATEČAJA GORIČKO 2017	JZ KP Goričko	KPG, 02/551 88 60, 041 659 436 vodniki@goricko.info, www.park-goricko.org
15. junij Grad, osnovna šola	VALETA	OŠ Grad	OŠ Grad, 02/551 88 10, 031 308 532, ravnatelj@o-grad.ms.mss.edus.si, www.osgrad.si
18. junij Vidonci, Vukova kapela	PROŠČENJE SV. ANTONA	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350, zupnija.grad@gmail.com, http://grad.zupnija.info/
24. junij Radovci, športni center	MEDNARODNI TURNIR PRIJATELJSTVA	ŠD Radovci	Bojan Car, 041 363 836
25. junij Vidonci, športni center	POHOD PO VIDONCIH	ŠD Vidonci	Ervin Kuzmič, 041 815 893 e.kuzmic@gmail.com, www.sdvidonci.si
25. junij Motovilci, kapela	PROŠČENJE NA ČAST SRCU JEZUSOVEMU	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350, zupnija.grad@gmail.com, http://grad.zupnija.info/

KOLENDAR PRIREDITEV V OBČINI GRAD V LETU 2017

DATUM IN KRAJ	NAZIV PRIREDITVE	ORGANIZATOR	INFORMACIJE
1. julij Motovilci, gasilski dom	NOČNO GASILSKO TEKMOVANJE ZA PREHODNI POKAL VASI MOTOVILCI	PGD Motovilci	Daniel Makari, 041 330 976 natasa.makari@gmail.com
1. julij Grad, grajski prostori	ODPRTJE RAZTAVE FOTONATEČAJA KULTURA – ARHITEKTURA – GRAJENA DEDIŠČINA	JZ KP Goričko	KPG, 02/551 88 60, 041 659 436 vodniki@goricko.info, www.park-goricko.org
2. julij Vidonci, Faričeva kapela	PROŠČENJE NA ČAST SRCU JEZUSOVEMU	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350, zupnija.grad@gmail.com, http://grad.zupnija.info/
8. julij Radovci, športni center	80. OBLETNICA PGD RADOVCI in NOČNO GASILSKO TEKMOVANJE ZA POKAL RADOVEC	PGD Radovci	Milenko Lanjšček, 031 330 235 milenko.lanjsek@gmail.com
9. julij Vadarci, Žilavcova kapela	PROŠČENJE	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350, zupnija.grad@gmail.com, http://grad.zupnija.info/
15. julij Dol. Slaveči, igrišče	OBČINSKE VAŠKE IGRE	ŠRD Dol. Slaveči	Slavica Potočnik, 041 729 469 slavicapotocnik11@gmail.com
29. julij Motovilci, igrišče	OBČINSKI NOGOMETNI TURNIR	DŠKT Lukaj Motovilci	Andrej Čerpnjak, 070 742 663, cerpnjak.andrej@gmail.com
6. avgust	SLAVNOSTNA SEJA OB 17. OBČINSKEM PRAZNIKU	Občina Grad	Občina Grad, Mihaela Žokš, 02/551 88 90 info@obcina-grad.si, www.obcina-grad.si
12. avgust Grad, nogometno igrišče	50 LET NK GRAD	NK Grad	NK Grad, Emil Šeruga, 041 680 139 nkgrad123@gmail.com
12. avgust Grad, župnijska cerkev	ZAČETEK TRIDNEVNICE OB VEL'KI MEŠI	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350, zupnija.grad@gmail.com, http://grad.zupnija.info/
15. avgust Grad, župnijska cerkev	VEL'KA MEŠA – PROŠČENJE Marijino vnebovzetje	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350, zupnija.grad@gmail.com, http://grad.zupnija.info/
15. avgust Grad, Pörga	KRAMARSKI SEJEM	ZUKD Grad	ZUKD Grad, 02/553 10 13 info@vulkanija.si, www.vulkanija.si
19. avgust Vidonci, športni center	MEDNARODNI NOGOMETNI TURNIR	ŠD Vidonci	ŠD Vidonci, Ervin Kuzmič, 041 815 893 e-kuzmic@gmail.com, www.sdvidonci.si
20. avgust Grad, župnijska cerkev	ROMARSKO SREČANJE ZA BOLNE IN OSTARELE	Župnija Grad	Župnijski urad Grad, 02/55 88 350, zupnija.grad@gmail.com, http://grad.zupnija.info/
20. avgust Motovilci, gasilski dom	OBČINSKO GASILSKO TEKMOVANJE	PGD Motovilci in GZ GRAD	PGD Motovilci, Daniel Makari, 041 330 976 natasa.makari@gmail.com
1. september Grad, palacij gradu	ODPRTJE RAZSTAVE PRIPOVED NARAVE	JZ KP Goričko	KPG, 02/551 88 60, 041 659 436 vodniki@goricko.info, www.park-goricko.org
2. september Grad, grajski prostori	TRIDEŽELNI KOLESARSKI MARATON IN BREVET	JZ KP Goričko	KPG, 02/551 88 60, 041 659 436 vodniki@goricko.info, www.park-goricko.org
2. september Grad, Vulkanija	Z OLIJEM NAZAJ V ŠOLO	ZUKD Grad	ZUKD Grad, 02/553 10 00, info@vulkanija.si, www.vulkanija.si
10. september Radovci, gasilski dom	POHOD PO GRAŠČAKOVI POTI	DRiPTOG »Skouriš«	Daniel Huber, 031 833 490 huber.daniel77@gmail.com, www.skouris.si
30. september Grad, Vulkanija	DEKD V VULKANIJI	ZUKD Grad	ZUKD Grad, 02/553 10 00, info@vulkanija.si, www.vulkanija.si
1. oktober grad Grad	DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE NA GRADU GRAD	JZ KP Goričko	KPG, 02/551 88 60, 041 659 436 vodniki@goricko.info, www.park-goricko.org
14. oktober Grad, grajski prostori	12. JESENSKI BAZAR	JZ KP Goričko	KPG, 02/551 88 60, 041 659 436 vodniki@goricko.info, www.park-goricko.org
12. november Grad, gasilski dom	SREČANJE STAREJŠIH OBČANOV	OBČINA GRAD	Občina Grad, Mihaela Žokš, 02/551 88 90 info@obcina-grad.si, www.obcina-grad.si
24. november Grad, osnovna šola	ŠOLSKI BAZAR	OŠ Grad	OŠ Grad, 02/551 88 10, 031 308 532, ravnatelj@o-grad.ms.mss.edus.si, www.osgrad.si
25. november Grad, grajski prostori	ANDREJEV SEJEM	JZ KP Goričko	KPG, 02/551 88 60, 041 659 436 vodniki@goricko.info, www.park-goricko.org
2. december Grad, kulturna dvorana	PRIHOD SV. MIKLAVŽA IN BAZAR VRTCA	Občina Grad in Vrtec pri OŠ GRAD	Občina Grad, Mihaela Žokš, 02 551 88 90 info@obcina-grad.si OŠ Grad, Klavdija Gomboc, 02/551 88 18, klavdija.gomboc1@guest.arnes.si
9. december Grad, telovadnica OŠ	MIKLAVŽEV TURNIR V NOGOMETU	OŠ Grad	OŠ Grad, 02/551 88 10, 031 308 532, ravnatelj@o-grad.ms.mss.edus.si, www.osgrad.si
16. december Grad, Vulkanija	OLIJEV BOŽIČNI SEJEM	ZUKD Grad	ZUKD Grad, 02/553 10 00, info@vulkanija.si, www.vulkanija.si
24. december Motovilci, kapela	PEŠ K POLNOČNICI	PEŠKI DRS Motovilci	Gabriela Frumen, 041/ 346 - 664 gabi.frumen@gmail.com